

INCHES

INCHES

C Roberti V Whitintoni alma in vniuersitate Oxoniensi laureati, de octo partibus orationis editio.

C Authoris distichon.
Grāmaticę fautrix ræliq̄s dat adire sorores
Pegasidum pulses hac sine sero fortes.

C Facundissimi Remacli Florena-
tis Hexastichon.
Grāmatices q̄s quis magnā aspnaris auenam
Nec cupis e tanto gramine principium.
Lege itidē parili reliq̄s post bone sorores.
Quas tibi Mnemosynes sancta propago
(dedit.
Prima trahit part⁹ primordia diua loquédi
Ad sociasq; huius ianua prima patet.

**HVMILIABIT CALVMNIA-
TOREM.**

De octo partibus orationis.

Grammatica est congrue loquendi scientia/ recteque scribere vocens: vnu
ratione/ autoritateque constans.

Grammatica dicitur a grammate grecce/ quod latine sit litera. Causa
dicas et icos scientia: quod ica adiectio sine protractio est in grammaticis
ut ictus in heroicis gallicis. & cetera. Grammatica partes sunt quatuor:
tunc scilicet. Litera/ syllaba/ dictio/ et oratio. Cuius sensus sic accipi-
dus est: quod prima pars grammaticae sit de littera: secunda de syllaba/

tertia de dictione: quarta de oratione.

Grammatica pars Litera.

Litera est minima pars vocis composite ex literis que scribi potest individualia.

Vox est reperclusio aeris ad vocalem arteriam auribus accidens.

Vox dicitur a boo/ as: mutata b in u: et ultima o in e: versa.

Vox est duplex. articulata et inarticulata.

Vox articulata est que ab aliquo mentis sensu proficissitur. vt petrus. gemitus.

Vox inarticulata est que a nullo mentis sensu proficissitur. vt sonitus coarctatus.

Vox articulata est duplex: scilicet. literata et illiterata.

Vox articulata literata est illa que ab aliquo mentis sensu profecta scribi potest. vt petrus.

Vox articulata illiterata est que ab aliquo mentis sensu profecta scribi non potest. vt gemitus.

Vox inarticulata simpliciter est duplex. Literata et illiterata.

Literata vox inarticulata est illa: que a nullo mentis affectu profecta scribi potest: vt coarctatus.

Illiterata vox et inarticulata est illa que a nullo mentis affectu profecta scribi non potest. vt tumultus.

Grammatica pars Vox.

Grammatica pars Litera.

Litera dicitur a littera: vel a legendu: quasi legitera: qui a legendi iter prebet.

Literis accidentia tria. Nomen quo appellantur. figura qua depinguntur. potestas
qua valent.

Grammatica pars Litera.

Litera in hoc distat ab elementis: quod elementa proprie sunt ipse literarum pronunciaciones/ littere vero figure: sed confunduntur.

Littere sunt in alphabeto due et viginti. scilicet. a/b/c/d/e/f/g/i/k/l/m/n/o/p/q/r/s/t/v.
x.y.z. Ex his quinque sunt vocales. a/e/i/o/u. Vocales ideo dicte qui a plenam per se vocem. Vocales.
faciunt. et vocalis grecia est. et in grecis (non autem latinis) scribitur dictio: b. vt Ti-
tus. Ceteras consonantes appellantur: quasi cum vocalibus sonantes. Sunt autem
sedecim. b/c/d/f/g/k/l/m/n/p/q/r/s/t/x/z. h non est littera: sed aspirationis nota.

Grammatica pars Consonantes.

Consonantes sunt dividuntur in mutas et semimutantes.

Mutas sunt nouem. b/c/d/f/g/k/p/q/r/s/t/z. quod respectu alias litterarum parum sonant.

Semimutantes sunt septem. l/m/n/r/s/x/z.

Idem semimutantes: quia plenam vocem habent.

Ex his due sunt liquide. i.e. r. aliquando etiam. m/n. et. s. Quod ideo liquidas appellantur. Liquide.
minus: quia post mutas posite faciunt precedentem syllabam brevem esse commune. vt
pharetra/ et pharetra. media longa vel brevis.

Grammatica pars Diphthongus.

Diphthongus est conglutinatio duarum vocalium vim suam feruntur in eadem syllaba. Diphthongi sunt quinque. ae. oe. au. eu. et. ei. harsus due scribuntur et non proferuntur. ae et
oe. Au. eu. et ei. scribuntur et proferuntur. vt audio. euge. et hei. Uer. hei mihi dico erat.

Syllaba est vox literalis: que sub uno secetu et uno spiritu indistincte profertur. Syllaba.

Accidentia syllabe quatuor. Tenor/ spiritus/ tempus/ et numerus litterarum.

Tenores. i.e. accentus sunt tres. Acutus/ grauis/ et circumflexus.

Spiritus duo sunt. Asper et lenis.

Tempora sunt tria. Brevia/ longum/ et commune.

Numerus: quod syllaba constare potest ab una ad sex litters. vt. a/ab/abs/tra/ce/strups.

Grammatica pars Dictio.

Dictio est inimica pars orationis constitutio. I.e. ordine posite pars autem quanti-
ad tetum intellectum.

Oratio est ordinatio dictiorum congruam perfectam sententiam demonstrans.

Oratio est duplex. Grammatica que constat ex nomine et verbo. et Rhetorica que
constat ex sex partibus. hoc est exordio/ narratione/ divisione/ confirmatione/ confutati-
one/ et conclusione.

Grammatica pars Oratio.

A.ij.

De nominibus.

Ars orationis est vox indicans mentis conceptum. **P**artes orationis sunt octo. **N**omen. **P**ronomen. **V**erbum. **P**articipium. **A**dverbium. **C**onjunctio. **P**ropositio. **E**t interiectio. **E**x his octo partibus quatuor declinantur scilicet. **N**omen. **P**ronomen. et **P**articipium cum casu. **V**erbum per tempora et modos. Relique sunt indeclinabiles.

Nomen est pars orationis cum casu corpus aut rem proprie/ communiter ve significans.

C Nomen dicitur a notamme: ex hoc notemus vniuersitatem qualitatem.

C Nominum: alia sunt substantia. alia sunt adiectiva: alia vero relativa.

Substantium est quod in oratione per se subsistere potest: et unico vel duobus articulis ad summum inflectitur. vt hic magister. hic et hec sacerdos.

C Substantium est duplex. **P**roprium et appellatum. **P**roprium est quod re singulare et non communem significat. vt petrus. **R**oma. **T**yberis.

C Proprium nomen est quadruplex. **P**ronomen. **N**omen. **C**ognomen. et agnomen.

Pronomen est quo vni sunt Romani et Sabini reuerentie vel amicitie causa. vt Quintus. **B**ulus. **T**itus.

Nomen proprium est quod primo alicui rei inditur. vt **A**ndreas.

Cognomen est cognitio nomen. vt **S**cipio.

Agnomen est quod alicui ab euentu imponitur. vt **R**omanus **A**fricanus.

C Nomen proprie proprium natura sua caret plurali. vt patet in hoc versu.

Propria deficiunt plurali significanter.

C Quatuor: tamen modis propria nomen plaliter declinari possunt. **P**rimo modo causa euentus. vt quando euent plures eodem nomine appellari. vt duo fuerunt **P**linii. maior et minor. **S**ecundo partitionis genitivi. vt **S**allusti. altera est veterior. altera cetera. **T**ertio auctoriis vnu. **M**artialis cui scriptis **S**unt **D**ecennates. **S**unt **F**lacci. **S**unt **W**arones. **Q**uarto opinionis causa. vt in illo **V**ergili ano. **Q**uid tantum **O**ceano p:operat se tunc **S**oles. **O**pinionem vulgi unitatus est: qui uno quoque die nouum solem oriri opinabantur.

Propria plurali quandoque petunt variari.

Euentus causa vel quum partitio detur.

Vusus & authorum vel opinio cum varietur.

Appellatum est cum significatum naturaliter commune est multorum. vt **homo**. **leo**. **arbor**. **A**ppellatum est multiplex. **C**orporale. quod corpus significat. vt **homo**. **lapis**. **Indus**. **C**orporale: quod corpus non significat. vt **anima**. **virtus**.

C Oronym. **C**equivocum est quod non significatio sed voce coniunct. vt **Canis**. **Cancer**.

Synonymum est quod non voce sed significatio coniunct. vt **enfis**. **micro**. **gladius**.

C Ad aliud dictum est cuius significatum aliud dependet. vt **d**ominus seruus. pater filius.

C I **R**omen quasi ad aliquid dictum partum significat dependentiam: sed in positio eo modo ponitur illud ad quod dependet. vt **nox**. **dies**. **dexter**. **sinister**.

Gentile est quod gentem significat. vt **Grecus**. **Italus**.

Patrium est quod a patria sumitur. vt **Romanus** a **Roma**.

Interrogatum est quod cum interrogatore profertur. vt **quis**.

Infinatum est quod incertum significat. vt **quisquis**. **quicunque**.

Collectum est quod in singulari multitudinem significat. vt **populus**.

Dividuum seu distributum est quod a duobus vel pluribus ad singulos relationem habet. vt **teres**. **alter**. **alteruter**. **quisquis**. **omnis**. **singuli**.

Partitum nomen est quod partitionem significat. vt **quidam**. **villus**. **aliquis**.

Generale est quod in diversas species diuidi potest. vt **animal**. **arbor**.

Speciale est quod altera pars diuisionis a genere est. vt **equus**. **laureus**. **puma**.

Factitum est quod a sonorum proprietate factum est. vt **turtur**. **grus**. **tintinnabulum**.

Absolutum est quod per se intelligi potest. vt **deus**. **ratio**.

Temporale est quod tempus significat. vt **mensis**. **annus**.

Locale est quod locum vel spacium significat. vt **longinquus**. **propinquus**.

Nomen.

Substantiu. **P**roprium.

Appellatum. **C**orporale.

Cronymum. **S**ynonymum. **A**d aliud dictum

Gentile. **P**atrium. **I**nterrogatum. **C**ollectum. **D**ividuum.

Partitum. **G**enerale. **S**peciale. **F**actitum. **A**bsolutum. **T**emporale. **L**ocale.

De nominibus.

Grecum est quod totum est grece decimalis. ut pan pāthos. calypso calypsus.

Latinum est quod totum in latinam regulam conuersum est. ut pollux pollucis.

Nothum quod grecia latinaq; vox est. ut Achilles.

Numerale est quod numerum significat. ut virus. duo.

Numerale est quintuplex. Cardinale. Ordinale. Dispartitium. ponderale. et multiplicatum.

Nomen numerale cardinale est qd soli numeri sign. ut virus. duo. tres. decem. octodecim. Cardinale. duodecim. decem. et octo. nouem. decim. vnde viginti. vel decem et nouem. viginti. centum. mille. duo millia. tria millia: et referuntur pro quo. ut habeo decem taleta quod tu.

Numerale ordinale est qd preter numerum sign. etiam ordinem. ut pum. secundus. tertius. Ordinale. vigesimus. vel vicimus. trigesimus. centesimus. millesimus. et similia. et referuntur per quotus. ut sum primus in classe mea. quotus tu in tua.

Numerale dispartitium est quod preter numerum significat etiam partitionem seu divisionem. ut singuli. bini. terni. quaterni. quinque. vicenni. centeni. milleni. Et referuntur per quoten. ut per urbem terni. insulam. quoteni. vos.

Cetera nomina dispartitiva. ut vult priscianus. solum pluraliter decimaliter dividantur. ut in plurimi. non singuli. et a. quoteni. et a.

Ponitur interdù bina pro duo. terma pro tria. et. quotienscunq; substantia quibus vnguntur declinantur tñ in pñl. ut binas. termas. denas. lñq. nam duas tres decem non licet dicere. Poete tñ cum aliis substantiis usurpant. Virg. Bina manu lato criscans hastilia ferro. Excipitur fin Vallam pondo. nam habemus dicere duo pondo. et millia pondo argenti.

Numerale ponderale est quod preter numerum sign. etiam quantitatem ponderis vel measure. ut simplus. duplus. quadruplus. vigecuplus. centuplus. millicuplus. Et referuntur per quotuplus. ut Egyptus reddit tritacum centuplum. quotuplum non reddit Ita lis.

Numerale multiplicatum sive diuisum forme est quod ppter numerum multiplicat. Multiplicatio. nonem forme sign. ut simplex. duplex. triplex. quadruplex. nomplex. decuplex. vigecuplex. numerum. centuplex. millicuplex. et referuntur per quotuplex. ut habeo vestem triplicem. quotuplum tu non habes.

Hec nomina diuisiva forme ponuntur aliquando pro primitiis et ppxie qñ vngū in nominibus plurali carentibus. ut triplex fumus domo egreditur.

La nomina dicuntur numeralia quibus vñm in numerando. ut vñ. duo. tres. singuli. bini. terni. et numerale aduerbia. ut semel. bis. ter. quater. atq; alia huiusmodi. in qd notandum est q; in cōpositis citra viginti si copula intercesserit maior numerus semper precedet. ut decem et septem. decem et octo. Si autem nulla intercedat copula minor numerus semper precedet. ut septendecim. octodecim. Supradicata viginti autem vñq; ad cēnum ut maximus est quisq; numerus ita in primo loco ponetur. ut viginti virus. viginti duo. viginti tres. Sed si copula intercedat is numerus preponetur qui minor est. ut virus et viginti duo et viginti. et. ut Cicero. Plato vno et octogesimo anno scribens est mortuus. Idem Leontius. Sorgias centum et septem compleuit annos. Et quibus Ciceronis verbis manifeste colligitur ante centum preponi numerum minorem. post centum vero postponi. Eodem modo loquimur. supradicata viginti millia. vñq; ad centum milia. ut milites nostri sex et viginti millia erant. vel milites nostri erant viginti sex milia. vel milites nostri erant vices sexies mille. vel milium nobis erant viginti sex milia. Etenim hec nomina dum copula carent composta videntur. ut vñdecim. duodecim. septendecim. viginti virus. viginti duo. et similia. quemadmodum illa. vñde viginti. q; si uno dempto de viginti. et significat decem et nouem.

Sunt pietera numeralia: virus. dinarius. temarius. vicennius. et similia quæ in annis. denotant non multiplicati: onem sive sed numerum aliarum rerum quæ non nominantur. ut lapis centenarius: non q; centuplus sit. sed centum libranum. homo centenarius: non q; sit centum geminis: sed quia habet centum annos.

Alia sunt quæ significant numerum annorum: ut biennius. triennius. quadriennius. quinque. sexennius. septennius. octennius. novennius. decennius. et yd quidam volunt. adduntur his vñcennis. vñdecennis. et duodecennis.

Grecum.
Latinum.
Nothum.
Numerale.

ponderale.

In annis.

A. iij.

De nominibus.

Quot **qualis** **quantus** **quotuplex** **quotus** **atq** **quoteni**.

Et **quotuplus** **cuius** **cuias** **hīs** **iunge** **quotennis**.

Qualis **est** **relatiūnū** **accidentis** **qualitatuum**: **qr** **qualitatē** **significat**: **cui** **respondent** **Qualis**.
nomina **adiectiva** **candēm** **qualitatē** **significantia**: **vt** **uistus** **qualis** **cesar**. **Ad** **hanc**
speciem **reducitur** **cuiusmodi**.

Quantus **est** **relatiūnū** **quantitatuum**: **qr** **quantitatē** **significat**: **cui** **respondent** **nōla** **Quantus**.
adiectiva **candēm** **quantitatē** **significantia**: **vt** **sum** **longus** **quantus** **tu**.

Quot **est** **relatiūnū** **numerale** **absolutum**: **qr** **quantitatē** **discretam** **numerale** **ab-**
solutam **significat**: **cui** **respondent** **nomina** **numeralia** **cardinalia**: **vt** **natus** **sum** **annos** **Quot**.
sedecim **quot** **tu**.

Quotus **est** **relatiūnū** **ordinalē**: **qr** **quantitatē** **discretā** **ordinalē** **significat**: **cui** **respon-**
dent **nomina** **ordinalia**: **vt** **primus** **sum** **in** **classe** **mea**: **quotus** **tu** **in** **tua**.

Quoteni **est** **relatiūnū** **diuisiūm** **seu** **dispartitūm**: **qr** **quantitatē** **in** **parea** **numeros**
diuisiām **significat**: **cui** **respondent** **nomina** **diuisiā** **seu** **dispartitia**: **vt** **imus** **binis**
quoteni **vos**.

Quotennis **est** **relatiūnū** **annale**: **qr** **quantitatē** **discretam** **annū** **sigt**: **cui** **respon-**
dent **nomina** **numeralia**: **vel** **ex** **numerabiliis** **et** **anno** **cōposita**: **vt** **sum** **decenniis** **vel** **de-**
cem **annoum**: **quotennis** **tu**.

Quotuplus **est** **relatiūnū** **ponderale**: **qr** **quantitatē** **discretā** **ponderis** **vel** **inensu**
re**significat**: **cui** **respondent** **nomina** **ponderalia**: **vt** **Egyptus** **redit** **triticum** **centuplū**
quotuplū **non** **redit** **Italia**.

Quotuplex **est** **relatiūnū** **diuisiūm** **seu** **multiplicatiūm** **forme**: **qr** **diuisiōnē** **seu** **mul-**
tiplicatiōnē **forme** **significat**: **cui** **respondent** **nomina** **multiplicitatē** **significantia**: **vt**
habeo **duplicēm** **vestīm** **quotuplēcēm** **tu** **non** **habes**.

Cūm **est** **relatiūnū** **possessiūm**: **qr** **possessore** **significat**: **cui** **respondent** **nomina**: **vel**
pronomina **possessiā**: **vel** **grūs** **proprioum** **quāis** **substantiōwoum**. **vt** **hic** **equis** **est** **pa-**
trus: **vel** **patris** **cūm** **est** **frenum**.

Cuias **est** **relatiūnū** **patriū** **seu** **gentile**: **qr** **gentem** **vel** **patriam** **significat**: **cui** **respon-**
dent **nomina** **gentis** **seu** **patris**: **vt** **sum** **Englicus**: **cuias** **es** **tu**.

Relatiūa **que** **incipiūt** **a** **c** **vel** **a** **q** **tribus** **modis** **ponūtūr**. **Relatiūe**: **vt** **ego** **sum** **alb-**
qualis **es** **tu**: **uouī** **cuiusmodi** **homo** **es**: **sum** **magnus** **quantus** **es** **tu**. **Romanus** **cuias** **es** **tu**. **Interrogatiūe**: **vt** **qualis** **es** **tu**: **quantus** **es** **tu**: **quotū** **annū** **agis**: **quotū** **numinos** **ha-**
bes: **Infinite**: **vt** **nescio** **quantus** **sis**: **cuias** **sis**: **aut** **cuiā** **filia** **sit** **hec** **puella**.

Relatiūa **que** **incipiūt** **a** **t** **tribus** **modis** **accipūtūr**. **Relatiūe** **copula** **mediante**:
vt **ego** **sum** **magnus** **et** **tantus** **est** **Plato**. **habeo** **multos** **discipulos**: **et** **tot** **habet** **Socra-**
tes. **Redditūtūe** **hoc** **est** **loco** **antecedentis**: **vt** **ego** **sum** **talis** **et** **tantus**: **qualis** **et** **quantus**
est **iste**. **Infinite**: **quādo** **sequitūr** **conuictio** **q** **vel** **vt**: **vt** **ego** **sum** **talis** **et** **tantus**: **vt** **non** **ege-**
am **opera** **tua**. **Ego** **cupio** **talis** **esse**: **vt** **videar** **felix**. **Hoc** **etiam** **modo** **sumuntūr** **istiusmodi**/
iusmodi/**illiusmodi**.

Reperuntūr **alia** **relatiūa** **geminata**, **vel** **assumentia** **sibi** **cumq**: **vt** **quotquot** **quotcū**
et **qualis** **qualis**: **q** **l** **is** **cumq**: **quātus** **quātus**: **q** **at** **u** **is** **cumq**: **q** **is** **cumq**. **Quis** **relatiūa** **l** **cumq**-
enam **geminatur**: **vt** **quisquis**: **et** **qui** **assumit** **sibi** **cumq**, **vt** **qui** **cumq**: **q** **propre** **posita** **vi-**
habet **ipsius** **relatiūnū** **simil** **cum** **antecedentia** **distributiuo**: **vt** **q** **quis** **vel** **qui** **cumq** **legit**
dicit. **i**. **omnis** **qui** **legit** **dicit**. **Ponūtūr** **etiam** **aliq** **pro** **ipso** **relatiūo** **thī**: **vt** **d** **e** **us** **ō** **ia**
que **cumq** **volut** **fecit**: **pro** **que** **volut**. **Et** **pro** **distributiuo** **thī**: **vt** **ego** **diligo** **quemcūq** **ho-**
mūnem. **i**. **omnem** **homūm**. **Ponūtūr** **etiam** **infinite** **Uergi**. **Quicquid** **erit** **superanda**
omnis **fortuna** **ferenda** **est**.

Dictiones **geminatae** **eque** **significant**: **ae** **si** **assumerent** **sibi** **cumq**: **vt** **quisquis**. **i**. **qui-**
cumq: **vb** **u** **bi**. **i**. **vb** **cumq**: **vt** **ut**. **i**. **vt** **cumq**.

I **tidem** **quēdā** **adverbia** **aliq** **sumuntūr** **relatiūe** / **interrogatiūe** / **et** **infinite**: **vt** **vb** / **vn-**
de / **quo** / **qua** / **quā** / **qf** / **quōfūm** **quōfūs** / **de** / **qib** / **exempla** **sunt** **facillima** **inventu** / **pre-**
terea **istiorum** **antecedentia** **nominiūm** **sumuntūr** **relatiūe**: **vt** **fū** **apud** **forum**: **et** **ibi** **sy** / **z**
sum **deorsum** **mihi** **quesitus** **es**. **Sic** **etiam** **fit** **de** **reliquis**.

Nominiūm **accidentū** **sex**: **Species** / **genus** / **numerūs** / **figura** / **persona** / **et** **casus**.
Species **est** **qua** **cognoscitur** **primitiuo** / **ad** **tertiu**.

De nominibus.

Species.

C Species est duplex: primitiva et derivativa.
 Primitiva species est cum dictio a nullo alio derivatur. *vt Roma. Mons.*
 Derivativa est cum dictio ab alio derivatur. *vt Romanus. Montanus.*
 Ubi notandum est ut quoties res verbi precedit rem nols. nomen derivatur a verbo. *vt*
 a scriba scriba. *vt* autem ediuersus sit *huius* descendit a nolis. *vt* ab armis armis. *as*
C Derivatiuorū species sunt decem. scz. patronymicū. possessuum. comparativū. superlativū. diminutivū. *vt* *huius* *participiale. adverbiale. paronymū. et denominatiū.*
 Patronymicū est quod signiter a patrum derivatur *huius* *formam. et significat cū g̃o primitivi filium vel nepotem. filia vel neptem. vt Eacles filius vel nepos Eaci.* *Sed multa ab alijs formantur. abusus tamen. vt infra dicetur.*
 Possessuum est quod cum g̃o principal significat aliquid ex ijs que possidentur. *vt regis domus. i. domus regis.*
 Comparativū est quod cum intellectu positui: *vel* cum alio participe sensus magis aduerbiū significat. *vt* fortior. i. magis fortis.
 Superlativū est quod ad plures sui generis cōparatum superponit oībū *vt p se* prolatum intellectum habet positui cum valde adverbio.
 Diminutivū est qd diminutum sui primitivi absolute demonstrat. *vt rex regulus.*
 Verbale. *vt* *verbō* *derivatur. vt ab exilo exil.*
 Participiale. *vt* a participio nascitur. *vt* a lectis lecti. *sectio.*
 Adverbiale. *vt* ab adverbio derivatur. *vt* a cras crastinus.
 Paronymum est quod ab alio quodam trahitur et nihil memoratis sup: a significat. *vt* ab equis eques.

Denominatum.

Denominatum est quod a primitui voce nō ab aliqua speciali significatione sic appellatur. Ita omnis dictio casualis a quacunq; dictione derivetur potest dici denominatum. *Sc̃us* est vel videtur esse discretio sexus.

Genus.

C Genera nominum sunt septem. scz. masculinum. femininum. neutrum. commune. duorum. commune. trum. dubium et epicenum.

Masculinum est cui preponitur articulare *hic. vt hic cesar.*

Femininum est cui preponitur articulare *h̃ec. vt hec Julia.*

Neutrum est cui preponitur articulare *hoc. vt hoc animal.*

Commune duorum est cui preponitur articularia copulata *hic et hec. vt hic et hec homo.*

Commune trum est cui preponuntur articularia copulata *hic et hec et hoc. vt hic et hec et hoc felix.*

Dubium vel incertum genus est cui sub distinctione preponuntur articularia *hic vel hec. vt hic vel hec dies.*

Promiscuum vel epicenum genus est quod sub una voce et uno articulo cōprehēdit aūmata vtriusq; sexus. *vt* *hic passer/hec aquila.*

C Numerus est accidens dictiois quo sit discretio quantitatis.

C Numerus est duplex: Singularis et Pluralis.

Singularis numerus est quantitas qua dictio unitatem significat. *vt homo.*

Pluralis numerus est quantitas qua dictio multitudinem significat. *vt homines.*

C Figura est dictioū simplicium cōpositarū vel decompositarū discrimen

C Figura est triplex: Simpler. Composita. et Decomposita

Simplex figura est quando dictio cum alio non conponitur. *vt animus.*

Cōposita est cum dictio a duobus vel pluribus fiat. *vt magnanimus. impugnabilis.*

Decomposita figura est cui dictio a cōposita dictione derivetur. *vt magnanimitas.*

C Nomina et relique partes orationis conponuntur quatuor modis. Primo modo ex duobus integris. *vt* *suburbanus.* Secundo modo ex duobus corruptis. *vt* *efficacēps.* Tertio modo ex integrō et corrupto. *vt* *ineptus insulsus.* Quarto modo ex corrupto et integrō. *vt* *nugigerulus.* Aliqñ ex cōpluribꝫ. *vt* *impugnabilis. imperterritus.*

C In cōpositis ex duobus rectis ambo nō deducantur. *vt* *huius reipublica.* *huius reipublice.* Alterutrum autem viginti unus. viginti duo. viginti tres. et pro opinione quorundam. etiam *Leopardus* secundum postremum rectum variatur. *vt* alterutrum *tra trū.* alterutrum *viginti unus.* *alterutri. viginti unus. a. um. viginti unus. etc.* In usurpatione huius modi minis viginti unus. si substantiū precedat. tunc debet pluraliter sumi. *vt* *habeo de-*

narios viginti unum. *si* *postponatur debet singulariter sumi.* *vt* *habeo viginti unum.*

Numerus.

Figura.

Compositio.

De pronominibus.

denarium. Boetius. in Arithmetica. Si septies tres addantur in viginti viiiii, numerū cadat: nō enī dixit in viginti viiiii numeros. Itidez viginti viiiii caret plurali numerō: nisi quando iunguntur substantiō carenti singulari.

¶ In compositis ex recto et obliquo / rectus tantummodo variatur: ut hic tribus nūmilitum: huius tribunū militū.

¶ In cōpositis ex duob⁹ obliq⁹ ambo obliq⁹ penit⁹ indeclinabiles sunt: ut h̄mōdi,

¶ Persona est accidens quod de agentis qualitate loquitur. Personā.

¶ Persona est triplex. Prima/ secunda/ et tertia.

Prima persona est q̄ de se loquit̄: ex duob⁹ pronomib⁹ accidit: ego / nos cū suis obliq⁹ Secunda persona est illa ad quā dirigitur sermo: et duobus pronomib⁹ accidit: ni

et vos cū suis obliquis: et vocatiuis casib⁹.

Tertia persona est de qua fit sermo: et accidit omnib⁹ casuālib⁹/ preter ego nos/ tu et vos: cum suis obliquis et vocatiuis casib⁹.

¶ Casus est variatio nominis/ vel aliarū dictionū p̄ mutationē nouissime syllabe.

¶ Casus dicitur a cadēdo: q̄ quasi a recto cadere videat. Ut rect⁹ abusiv⁹ dicit̄ casus.

q̄ cadem a sua terminatione in alias facit obliquos casus.

¶ Casus nominū sex sunt. Nominativ⁹/ qui / et rect⁹ / & genitiv⁹/ qui et patri⁹ si- re possessor⁹ / datur⁹ / q̄ et accusativ⁹ / accusatur⁹ / qui et causatur⁹ / vocatur⁹ q̄ et sa- lutorius / ablativ⁹ / qui et sextus dicitur.

¶ Nōs siue rectus est qui rem nominat / verbum vel plurimum precedens.

¶ Et siue possessor⁹ est qui ceteroru⁹ casu⁹ est generator: et possessionē demon- strat nec non et per eum possessiva et patronymica resoluuntur.

¶ Dativ⁹ est qui aliquid dari vel acquiri significat.

¶ Accusativ⁹ est qui aliquid causari et in causa esse ostendit.

¶ Vocativ⁹ est qui vocationem vel salutationem significat.

¶ Ablativ⁹ est qui aliquid anferri demonstrat: hic quoq; latinus dicit̄: q̄ lingue la- tine proprius est.

Quāq; casus ab alijs significationib⁹ nomina sumere possunt: a notiorib⁹ tamē et frequentiorib⁹ sumperunt nomina sua / teste Puseiano.

¶ Forme casuālis est sextuplex nomē. Monoptotū / diptotū / triptotū / tetraptototum. Forme casuā- pentaptototum / et hexaptototum. Forme casuā- lcs.

Monoptotū est quod viā vocem habet per oēs cas⁹ siue singulares siue plurales/ siue vtriusq; numeri / vt sinapi / gumi / cepe / pondo / cete / pedū et literarū nomina / et numerorū nōla a quattuor usq; ad centum.

¶ Diptotū est quod duos varios casus in declinatione habet: ut fors forte: tabi- tabo. ¶ Triptotum est quod tres: ut templum / pli / plo.

Tetraptototum quod quattuor: ut gener / ri / o / rum.

Pentaptototum est quod quinque: ut dominus / u / no / num / ne.

Hexaptototum est quod sex: ut totus / totius / ti / tum / te / to.

Pronomen est p̄ orationis declinabilis: que p̄ nomine positā p̄sonāz recipit. Pronomē dicit̄ a p̄ et noī: quia p̄ eo ponitur in oratione.

¶ Quindecim sunt pronomina. Ego tu sui ille ipse iste hic et is meus tu- us suis nōster vester nostras et vestrās. Ex his quattuor tantum ha- bent vocatiūs casus: tu meus nōster et nostras.

Deficiunt quinto casu pronomina cuncta.

Tu meus & nōster cum nostras excipiuntur.

¶ pronomini accidunt ser. Species / genus / numerus / figura / persona / casus.

Species est quia cognoscitur primitiūm a derivatiūo.

¶ Species pronominum est dupler. Primitiua et derivatiua.

Primitiua pronomina sunt octo. Ego tu sui ille ipse iste hic et is.

Primitiūs species sunt tres. Demonstratiua / relatiua / modo demonstratiua / mo- do relatiua. Ego et tu sunt semper demonstratiua: sui semper relatiua. Alii sunt modo demonstratiua / modo relatiua.

Derivatiua seu possessiva prōnia sunt septē. Mens tuus suis nōster vester nōstrās et vestrās. Et sunt omnia demonstratiua p̄ter suis: quod est semper relatiua.

Species.

Odo partes VV.

B. j.

De pronominibus.

Genus.

Cha pronominis sunt quinq. **M**asculinū/femininū/neutrū/cōe duoru et cōe triū.

Masculinum est qđ rem masculini ḡnis refert vel demonstrat: vt hic.

Femininum est quod rē feminini ḡnis refert vel demonstrat: vt hec.

Neutrū est quod rē neutrū ḡnis refert vel demonstrat: vt hoc.

Cōe duorum est qđ rem oīs ḡnis refert vel demonstrat: vt hic et hec nostras.

Cōe triū est qđ rem oīs ḡnis refert vel demonstrat: vt ego/tu/sui.

Cpronominia demonstrativa eiusdē sunt ḡnis cui⁹ sunt res per ea demonstrare.

Cfigura pronominis est duplex. Simpler vt is. Cōposita vt idelicet idētide cōponatur ab is et idem. aliqui est aduertū et frequenter significat.

Cpersona pronominis est triplex. prima vt ego/sic⁹a vt tu/tertia vt ille.

CCasus pronominis sunt sex. vt in nomine.

CDeclinationes pronominis sunt quattuor.

CPrima declinatio pronominis est cuius ḡnis et dtūs singulares in i/declinūt/iz ḡtūs oīm etiā in is terminabat/ vt nō ego/ḡtō mei (olim etiā mis) dtō mihi/huīus autē declinationis pnoīa sunt tria. Ego/tu/sui. A ḡtō mei derivatur meus/a.ū. A ḡtō tur: nōs/a.ū. A ḡtō nostri/noster/stra/strū/et nostras. A ḡtō vestri/vester/stra/strū/et nostras. A ḡtō sui/suīus/a.ūm.

CSc̄da declinatio prouoīm est cui⁹ ḡtūs singularis definit in us vel ins. et dtūs in i/vel in e/huīus declinationis sunt quinq. pronominia. Ille: ipse: iste: hic: et is. Sunt quoq. octo noīa q̄ s̄m hāc declinatione variant. Un⁹ tor⁹ sol⁹ vll⁹ alter aliis quis et vter: et ab eis cōposita: et vocatiūs carent p̄ter vnuus: totus: solus.

Pone vocatiūos cum totus solus et vnuus.

Sed non in reliquis quorum genitiūs in ius.

CTertia declinatio pronomini est cui⁹ ḡtūs singularis definit in i/in e/et in i/declinūt in o/in e/et in o. huīus autē declinationis quinq. sunt pronominia. We⁹/nū suu⁹/noster/et vester.

CQuarta declinatio pronomini est cuius ḡtūs singularis definit in atī/et dtūs in ati. huīus autē declinationis duo sunt pronomiā nostras/ et vestrās. Et hoc modo (perotto et pōponio testib⁹) variantur. Nō hic et hec nostras et hoc strate: genitio h̄⁹ nostratis. tē: quo etiā mō variantur vestrās et cuias: et ablātū in i solo finitū: q̄ antiquitus nominatū singularis in is: et in e existit.

CCōpositū pnoīm tres sunt modi. primus cum nōl⁹: vt h̄nu. Sc̄ds cum pronomi⁹bus: vt iste. Tertius cum aduerbi⁹: vt ecce/et illud.

CTriā nāq. pronomiā cōponuntur per nōs iste/hic/et is. Istē et hic sumūl cōponūt/ vt ille: et declinatur in omnibus casib⁹ huīus pronominiis hic/hec/hoc. in ceteris antibus: p̄ter dtm singularem.

CIdē eadē idē cōponit ab is ea id/et hoc aduerbio dēmū: et sequitur primū: iū. Sed neutrā voce rūsūs cōponit in mō et actō tantū: vt idētide quod aliquando aduerbum est frequenter significat.

Weme/ete/ste/licet in accētu estēdūt ut cōposita: nō est cōpositio: sed quedā vocis geminatio et acti et ablīt: voces sunt: s̄cē etiā p̄tis nūcri esse potest.

CPreterea sunt quedā syllabe pronomi⁹bus adiecte: met/te/pte/ce. Met cū omnib⁹ casib⁹ pnoīs ego tā singularib⁹ q̄ p̄tālīb⁹ adiunguntur: vt egomet/memet/crē. Adiungunt etiā oīb⁹ oblique m̄ casib⁹ hui⁹ pnoīs tu: vt tuumet/tubumet/temet: non recto ppter differētia hui⁹ verbi tūmēo/cs. Adiūctūt met (vt vult/p̄ficiān⁹), pnoī sui: vt suumet/sibumet/semet. hoc etiā pnomē ipse additūt nō solum p̄p̄fīs nōl⁹: sed etiā pnomib⁹ ad dīseret: onē facēdā quē sc̄modi/p̄dicēt syllabice adiectio nes: vt plato ipse/vel ipse. plato ego ipse/tu ipse/ille ipse.

Tutem etiā in nō solo et vocatiūo dicimus.

Pre quinq. ablītis p̄cessūis adiungit: vt mē apte/ta apte/su apte/ni apte/vi apte.

Legimus enī suopto pondere apud Ciceronē in natura deor. Ueteres enī p̄ omnia genera huīusmodi ablātūis vñ sunt.

Cē syllabā adiectib⁹t antiqui oīb⁹ casib⁹s hic hec hoc: noui: autē tñmodo his obliquis q̄ in d/declinūt: vt ḡtō huīusce: dativo hisce: actō hisce: ablātio hisce.

Cōpo. pnoīm.

Wet.

Te.

pte.

Cc.

De pronomlnibus.

que vot invenit in masculina in nō singulari. Terent. in Eunuch. hisce arbitrat
suam Thaidem clse. Rursus cōponet āt hisce cum nō in i verso: vt hiccine/ hecc
ne/hoccine/sicut illācine/istācine:nā illūcce/illūcce/istūcce/illūcce/illāc
istācce: veteres dicebant.

Quis aliquas adiunctiones recipit quas qui non recipit: vt p̄t̄ in his versibus,
En ne alius nūm s̄i depositum quis sibi subdi.

Et qua volunt non quæ quoties reperitur vtrumq;.

Post quis namq; piam non post qui pone putasq;.

Dam vis cūq; libet non quis sed qui sibi subdet.

Nec qua volunt sed quæ quoties reperitur vtrumq;.

Quando relatiuum quodcunq; legis geminatum,

Demptis quid vel quis finem per cunq; resoluīs.

Quid quoniam fixum cum prole regit genitium.

Quod similem casum quia nō mobile vult sibi iunctum.

Cōponitur qd̄ cū s̄i: vt si quis:cū nō: vt ne quis:cum ali⁹: vt ali⁹:cum en: v t ecquis Cōposita cū qd̄
n in c verso:cū nō: vt nū quis:cū qd̄: vt nō qd̄s et qd̄qd: actō qd̄qd: ablō quoquo Ser
uius tñ declinat quisquis geminatus ob⁹ casib⁹: vt nō quisquis: ḡtō curuſam⁹,
dtō curuſam⁹.

Bla verō declinat vt cor̄ simplex qd̄ que qd̄ vel quidem qd̄ in feminea voce nomi
nat singularis i neutrali plal⁹ dicim⁹: si qua/ nequa/ cequa/ aliqua/ nūqua/ i horū
ablati⁹ nō terminatur in i: et aliae voce plal⁹ istarum ppter malum soni, nō
sunt in vſi: vt quorum. B̄/quaſq;.

Adiunctionē etiā qd̄ he particule: n̄: vt qd̄nā: qd̄ vt quisq; ex quo sit vnuſōſq; singulare
tr̄: pl̄: vt quispl̄: p̄t̄as: h̄: vt quis p̄. Et qui etiā deductā: vt quidam
quis qlibet quicunq; p̄mitiūn sequitur. Aliq; qd̄ qd̄ qd̄: et qd̄p̄i: idē signit: sed qd̄
dam signit certum: aliq; quis h̄: et quis p̄: am incertum.

Ois qui sit vnuſōſq; idē signit: sed in vſi differunt: qd̄p̄ nūq; suplatō: aut nomina
tui ordinali: ois vero vnuſōſq; positivo aut comparativo.

Nota qd̄ qui: s̄p̄ caret ḡtō pl̄ al⁹: loco cui⁹ ḡtō singularis sumitur: vt in hoc vulgaris/
fall the rycheſt mennes goodes are taken a way. Dicitur cuiusq; facultates sūt
ablate. Optimi cuiusq; virtus est laudanda.

Quis i qd̄ nunq; ponuntur relative: sed vel interrogative: vt quis es tu: quid agas
vel inſtitue: vt nescio quid scis/ aut quid agas.

C Quis v̄k̄ qui aliq; ponūl̄ p̄o qualis. Terē. Quis tibi videor. i. qualis videor. n̄t̄
p̄o quanto: vt quo magis. i. quanto magis. Jē p̄o quō aut p̄opter quid. Terent⁹.
qui iſtud. i. quomodo aut cur. Item p̄o vt. Teren. si idem sibi me obſcrauit qui ſci
ret ſe non deſerturum vt darem.

C Qui que qd̄ tribus modis ponuntur. Primo modo relative: vt ſum p̄us Eneas / modis ponuntur
raptos qd̄ ex hoste penates: clafe vcho meū. Scđo modo interrogative: vt ſed vosq;
tandem quibus aut veniſtis ab ois. Tertio modo inſtitue: vt nescio quam rem a:
gas/ aut quem hominem diligas.

Sui et ſuī ſemper reciproce ponuntur.

C Ipſe/a/ū. duobus modis ponuntur. Primo modo relative in tertia ḡfona: vt ego
deum colo et ipſe bene facit mihi. Scđo modo demōstratiue: qd̄ p̄o nōl̄ demon:
ſtratiue ponit̄: vt ego ipſe/ tu ipſe/ ille ipſe. Invenit̄ etiā ſuī pronome. Uerg. Ipſe
remitto: et ſic eni per diſcretione proſcritur. Uer. Ipſe ratem ſubigit cōtō veliſp̄ int:
nūſtrat: quā ſolus

C Ille/a/ū/tribus modis ponuntur. Primo mō relative: vt ego deū colo et illū cu:
p̄o videre. Scđo modo demōstratiue: vt vides ne illū. Tertio mō redditiuue: vt ille
qui legit diſcrit. Ille etiā ſigurare apponit̄. Uerg. Ille ego qui quondam gracili mo:
dulatus aueſa. Et tu ne ille es Eneas quem Dardanio Anchise Alīma. Uen⁹ p̄h̄y

B, iſ,

Omnis.

Quis.

Uniusquis.

Quis et quid.

Qui qd̄ qd̄ trib⁹
modis ponuntur

Ipſe. iſ. modis,

Ille. iſ. modis,

De verbis.

gij genuit Sunocentis ad vndamamō in discretionē sīgt. vt ipse: sed potius relationē quandā. Ille quoq; nomunq; per dignitatē quandam atq; eminentiā accipit̄ ut ille Cato Censorinus: Ille magnus Alexander.

Ali⁹. iij. mod⁹.

Alter. iij. mod⁹.

Hic. iste. ille. dif-
ferunt in vī.
Is et hic diffe-
nunt.

Quare inūtū
et pronomē

Personā vborū.
Actiūm.

Passiuū.
Neutruū.

Neutruū qua-
duplex.

Neutruū absolu-
tum.

Neutropassi.

C Alius. a. ud. tribus modis ponitur. Relatiue. vt video petrū et alios homines/ licet antecedēs. i. Petrus differat ab alijs hoībus nūero: specie in cōueniēt: que est hō. Secundo discretiue. vt Ego sum alius a te. i. q; tu. Tertio modo diuisiue. vt hoīnum: ali; boni sunt/ ali; mali.

C Alter eisdē modis ponit: sed differunt: nā alius de plurib⁹: alter vero de duob⁹ dicitur: sicut vter de duob⁹: et quis de pluribus interrogatiua sunt.

C Ad vter respōdēdū est p; noīa de duob⁹ dicta: vt vterq; alter neuter et similia.

Ad q; respōdēdū est p; noīa de plurib⁹ dicta. vt oīs null⁹ nemo ali⁹ quisq; et similia.

C Hec. pnoīa ego tu sūi antiquitus duplicitē efferebāt ḡtōs. vt nō ego. q; ḡtō mei l̄ mis. Nō tu. ḡtō tu vel tis. Nō caret. ḡtōsū vel sis. Ubi sciendū est q; isti ḡtō: mei/ tu sūi/ primitū semper passiue sumunt̄: quare quā actiue loquimur vtrum coru posselliūs: meus tuus sūis: loco mis tis sis q; iam antiqua sunt: vt potestas mea et potestas mei/ cura tua/ et cura tuu/ copia sua/ et copia sūi.

Itidē isti ḡi nostri et vestri primitū sēper passiue sumunt̄ nostrū vero et vestrū actiue sūlter eorum posselliūs nōst̄ et vestr̄: vt habet curā nostri et curā v̄i: non nostrū et vestrū. Ruris dicim⁹ nemo nōn et vestrū nōn r̄i et v̄i. **C** Lōc aut̄ inter hec tri a vel pnoīa vel adiectiua interest: hic sīgt rē sūe locū loquēti primū. iste nō sūe isticē aut locū primū ei quo cū loquimur: ille vel illi: locū aut rē remotā ab vtrōq;. **C** Preterea is et hic inter se differūt: nā is spacio lōgiore accipit̄: hic nō p; pinquiore: multis tñ in locis cōfundūt: vt q; p̄fert virtutē diuītis hic sāne prudens est: vel is sāne prudens est: item iste pro hic/ et ille pro is: aliquando sumunt̄ur.

C Inuentū est pronomē trib⁹ de causis. Primo propter necessitudinē: q; nulla alia pars orationis supponit̄ verbis prime vel secunde persone pronomē. Secundo p̄t: et demonstratiōnem: vt ille ipse. Tertio modo pr̄ter discretionē: vt sūi ip̄ius sequitur consilium.

Verbū est p; orationis declinabilis cū mō tpe psona sine casu agere vel pati: vel neutruū sīgnis. **C** Verbū dī: a verberatu acriis: q; p; scru-
do acr verberatur: licet enī hoc accidit oībus partib⁹ orōnis tñ p̄ci-
pue hac parte p̄p̄lū ei⁹ accipit̄ur: q; hac frequētū vtrum orōne.

C Uerbo accidit octo. **S**ensu⁹/modus/ t̄ps/ cōingatio/ figura/ speci-
es/ nūctū/ et psona. **C** Gen⁹. Abi est qualitas qua cognoscitur cui⁹

sit ḡnūs. **C** Genera vborū precipua sunt duo. Personale et impersonale.

C Personale verbū est quod numerū habet et personam.

C Sāne vborū personaliū sunt quinque. Actiūm/ passiūm/ neutruū/ cōe/ deponēs.

Actiūm est q; in o desinēs/ facit et se passiūm in o: vt amo amor: p̄t actiūm rei ratio-
nalis vt plurimū post se regere. facio tñ cū cōpositis (nisi a m i vertat): vt cōficiō/
cōficiō: passiūm a habent terminata in o: vt facio ho/ calefacio caleficio. Excipuntur
p̄terea quedā defectiūa: odi noui cepi et memini: que voce passiūa carent.

Passiūm est q; in o desinēs ab actiūo formatur: vt amor ab amo.

Neutruū est q; in o desinēs nō p̄t facere passiūm in o: nec regere actiūm post se rei rationalis. **C** Quamq; sum es fui cū cōpositis et multa defectiūa nō desinunt in o sunt verba neutra: licet unproprie.

C Uerbo neutruū in o desinēs est quadruplicē. Transitiūm/ absolutū/ neutropassiūm
et neutrumpassiūm.

C Neutruū transitiūm est q; in o desinēs actionē sīgt: et actiūm post se regit illi⁹ dicti-
onis in quā trālit̄ act⁹. Abi: vt aro terrā/ prādeo p̄sē/ cēno fercula multa. h̄iūsmodi
di quoq; neutra que actiūm patiētē post se flagitant̄ habent tertias passiūm voces
vt aratur arantur: bibit̄ bibunt̄.

Neutruū absolutū est quod actiūm non regit: vt sto nisi figurare.

Neutropassiūm est q; in p̄terito et tēporib⁹ ab eo formatis vocēs habet passiūm
q; uis in presenti et tēporib⁹ sibi coherētib⁹ neutrop. seruat dedicationem.

Quinque eūm sunt: vt patet in hoc versu.

De verbis.

Audeo cum soleo sio cum gaudeo fido.

¶ Neutrū passuū est quod in o desines passuū habet significacionē: vt calco fri mū, geo. Ita quinque tamen/vapulo/erulo/venco/sio/et nubo: tam significacionē q̄ cōstructionem passuōrum habent: vt vapulo abs te/vel tibi.

¶ Cōmūne verbū est q̄d in o desines nō descendit: s̄ verbo in o desinente: et tā ac: Cōsiderationē p̄ passionē sit: actuōrum et passuōrum p̄o significacionē simplicē cōstructionē p̄olutans: vt ego inter̄pretor p̄essum: vel a me vel mihi inter̄pretab̄ p̄essum. Et sunt paucā que numerabār in his verbis.

Largior expesior yeneror motor oscular hortor.

Criminor amplector inter̄pretor hospitor addas.

Stipulor aggredior obliuiscor societur.

Donatus patior inter̄communia ponit.

Multaq; præterea veteres communia dicunt.

¶ Deponens est quod in o desines nō descendit: s̄ vbo in o desinēt: et vel actionē Deponens, vel passionē sit: et aut hanc aut illam deponit: et ideo sic appellatur.

¶ Impersonale verbū est q̄d nōero et p̄sona desicēs p̄ o nōero et p̄sona p̄m p̄s.

¶ Impersonale verbū est duplex. Actus vocis q̄d terminatur in t: vt tēdet mūct̄. Impersonale: p̄ assū: quod terminatur i tur: vt statut curritur. Et fūmatur ab omnib̄ verbis i Accūnum. o desinēt: s̄int̄ habuerint p̄o re agente a ter̄ta persona presentis addita ut p̄assū: vt amat amatur: seruit seruitur. Nullū quidē verbum in o impersonale: dicimus enim amatu est: amatu fuit: amatu fuisse: in vniua dictione (ne putares duas) vt sit Suponens.

¶ Modus verbi est diuersa animi inclinatio varia eūs effectus ostendens.

¶ Modus verbi est scriptus. Indicatus/imp̄statuus/ optatus/potentiaſus. Modus: coniunctus/et infinitus.

¶ Indicatus seu interrogatio vel finitus est per quem rogatur vt p̄s̄t̄datur. Indicatus: ratio vera vel falsa: huic modo scribit̄ cōunctiones q̄d/et si/ramet̄/ vel plurimū. etiam dictiones geminate: et cōq; gl̄menta.

¶ Imperatus est per quem iubetur vel imperatur aliquid: huic modo iungitur Imperatus: ne q̄d p̄o non sumatur.

¶ Optatus q̄d et desideratus dicitur est per quem optatur vel desideratur aliqd. Optatus. huic modo desiderium/ol/o/ut/et si q̄d optaret hoc admeritum vnuam.

¶ Potentiaſus est qui in se includit signationē alius nōero verbōrum: possum yo potentiā. lo autē debet: am infinitivo modo verbi a quo descendit.

¶ Cōmūne q̄d et subiectū dicitur est q̄d alterū nōo sibi asciscit: vel alteri necit. Cōmūne. Cui quidē modo creberrime scrūunt cōunctiones i his sequētibus versiculis.

Ante q̄ & vt post q̄ nūl cum q̄uis vbi donec.

An si cum dubitant quāl quāl ac siq; priusq;.

Hæc coniunctiūs p̄seunt s̄cet adde quo usq;.

¶ Infinituus modus q̄d et infinitus et impersonalis dī: est q̄d numeris et p̄sonis carbo: semper iungitur alicui modo finito et regit ante se sed non semper sc̄m. Nō idē significant amatu ire/vel amaturū esse. Alterū est presentis sc̄p̄t̄: vt video te accusatum ire me: i nūc alterū futuri: vt video te accusatum: q̄d me et in accusatum in me abs te video: accipitur p̄o eo quod est: video te/vel accusatum ire me: vt ac accusatum: q̄d me abs te accusandum est.

¶ Tempus est quod quando aliquid dictum vel factum esse sit.

Tēp̄ nōo est q̄dūplex: p̄fēctū/p̄teritū p̄fectū/p̄teritū p̄fectū/ p̄fēctū/ p̄fēctū/ Tempus.

Tempus presentis q̄d etiā instans dī: cī: quod p̄scit: tēp̄ aliquid fieri sit: vt doceo. Presentis.

P̄teritū p̄fectū est q̄d cī p̄acto tempore aliquid fieri sit: cīta p̄teritū p̄fectū p̄fectū: p̄fectū.

P̄teritū p̄fectū est q̄d cī aliquid perfectam esse vel desisse significavit docui.

Octo partes VV.

B. iij.

De verbis.

Plus perfectum. *P*reteritū plus perfectū est qd aliquid ampli pteritū pterisse sīg: vt docueram.

Future. *T*ēpū perfectū pro im pfecto nōmē pteritū pteritū sīg: vt docueram.

Conjugatio: *C*onjugatio est consequens verborum declinatio.

Verba anomala. *C*onjugatio est q in infinituō modo actuo a lōgā ante re/ vt ris/ in sc̄a psona p̄fā indicatiū passiue vocis hz: vt amo amare: amor amaris. Exceptis dō cōpositis q̄ habet a correptā: vt circūdare: vēnūdare: p̄cūndare: satisdare.

Figura. *S*c̄a est q in infinituō mō actuo a lōgā ante re/ vt ris/ in sc̄a psona p̄fā indicatiū passiue vocis habet: vt doceo docere: v̄creor: vēteris.

Species. *T*ertia est q in infinituō modo actuo a bīcū ante re/ vt ris/ in sc̄a psona p̄fā indicatiū passiue vocis habet: vt lego legere: amplexor amplexeris.

Perfecta. *Q*uarta est que i longā ante re in infinituō actuo vel ante ris/ in sc̄a psona p̄fā indicatiū passiue vocis habet: vt audio audire: largior largiris.

Imperfecta. *V*erba que regulas harum cōjugationum non sequuntur anomala sunt: vt sum: volo: sio: et huiusmodi.

Frequētatiū. *F*igures verborum sunt tres. *S*implex: vt taceo. *C*omposita: vt conticeo. *D*ecomposita: vt conticeesco.

Continuatiū. *S*pecies seu forma verbi est qualitas qua perfectū ab imperfecto seccimū.

Continuatiū. *S*pecies seu forma verbi est duplex: perfecta/ et imperfecta.

Continuatiū. *P*erfecta forma verbi est que sine alterius verbi intellectu significatiōnē suam habere non potest. *H*uius species sunt sex: *F*requētatiū: *C*ontinuatiū: *D*esideratiū: *C*onsumptuō: *U*nitatiū: et cum primituō significatio motuum.

Continuatiū. *F*requētatiū est qd in to: vt lectito: aut in so: cum s: vt verso: aut in ro: cum r: vt nero: desinuit: et idem sīg: qd primituō cui quadā frequētatione: vt lectito. *I*frequētus lego: verso. *I*frequenter verbo ne po. *I*frequenter ne cito.

Continuatiū. *F*orma frequētatiū est triple: *P*rima: verba p̄ime conjugationis ab ultimo supīmo a in bīcū et u in o versa formāt frequētatiū: vt imperio as: imperata: imperio as. *S*c̄a: vba que pteritū in ḡ terminat a sc̄a p̄fā psona remota s/ et addita to formāt frequētatiū: vt ab ago gis: eḡ agito as: *A*liqñ tñ ab ultimo supīmo u in o versa sed ea nō sunt in frequētatiū: vt ab ago i: acto asa quo agito as: et sic a frequētatiū aliqñ nascūl alia frequētatiū: vt a lecto as: lectito as: a curro as: *T*ertia cetera verba ab ultimo supīmo u in o versa formāt frequētatiū: vt a curro curte: curso as: *S*equor: tamē sc̄itor facit: tuor: tuor: q̄ro q̄rto: q̄sito: i correp̄a. *A* nosco etiā venit noto et noscitor: et sunt quedā recte: voce formata tñ in aliam q̄snotum primituōrū sīg: trāsire videntur: vt s̄ trahō trahor: a cogo cogito: a dico dico. *T*ēscitor a sc̄itor sunt frequētatiū a roce sed non significatiōnē. *O*mnia frequētatiū p̄ime conjugationis sunt et suos primituōrū genus seruant: p̄ter sc̄itor: et sc̄itor que deponentia sunt sicut sc̄o sit actuum.

Desideratiū. *C*ontinuatiū est quod in se desinuit: vt sois desco: cōualeesco et sīg: nō inchoatiōnē sed incrementū cōtinuū: vt egresco: i. egrioi ho: v̄surpant tñ multa et his in se terminatibus pro p̄sumptuō: vt adhescro: deltesco: cōcupisco: labasco: dormisco: cōtēesco: exp̄aucisco: et ijs similia: et formāt a sc̄a psona indicatiū primituō ad dura co: vt caleo cales: calesto: cis preter hio enz cōpositas qd facit hysco dehisco et fatisco: et plerūq: a verbis neutrīs descedunt: aliqñ tamen a deponentiā: multa r̄is in se: vt a misereor: eris: miseresco: et sunt neutra omnia et tertie cōjugationis et p̄terteri vocē habet primituōrū: differunt tamen significatiō p̄terteri continuatiōnērū et primituōrū: vt herba exaruit: sensus est: si exaruit a primituō descedit: q̄ iam non exaret: sed modo aut olim exarēbat: sūt a contūtu atuo descedunt: sūt et: q̄ iam facta est arida.

Desideratiū. *D*esideratiū est qd in rō: vt cōsilio: desinuit: et nō meditationē sed desideratiū: significat: vt lecturio: i. cupio legere: non meditor legere: cōsilio: i. cupio esse: non meditor esse: et formant ab ultimo supīmo: correpta u. et addita r̄is: vt lectu lecturio: ab eni cōsilio: et sunt quarte cōjugationis.

De participiis.

C Diminutius est quod in lo vel in eo definit: et diminutionē sive primitiū sicut. vt
sorbo sorbillon: parū sorbo: a fodo fodo: i. parū fodo: hec quoq; prime coniuga-
tione sunt: et genus primitiū seruat. Sed certa forma non habent nec in omni
bus verbis in vsu sunt.

C Imutatius est quod in so vel in or terminatur: vt patrisso: sororisso: philosophor po-
etor: sed illa in so sicut unitari primitiū moribus: ista aut in or aliud: vt philoso-
phor studio philosophia significat: poetor: poetice vaco: vilius: i. in villa ago vel
ville presum: horum autem forma incerta est: prime tantum coniugationis sunt.

C Verbū motiū in so definit et non sicut desideriū sed actū corporis cū signo primi-
muntur viso: non desidero: videre: sed eo vel vnuo ad videndum: capere: non deside-
re capere: sed eo ad capiendum: et sunt omnia neutra: coniugationis tertie: hec q-
ui certam formam non habent: nec ab omnibus verbis in usu sunt.

C Numeri verborum sunt duo: Singularis et pluralis.
Singularis est qui supposito singulari unigintur.
Pluralis est qui supposito plurali unigintur.

C Personae verborum sunt tres: primi: que supposito prime personae unigintur.
Secunda que supposito secundi personae unigintur.

C Tertia que supposito tertie personae unigintur.
P Articulum et pars orationis declinabilis pro verbo possit servire et
casus habens ad similitudinem nominis: tempus: et significacionis
ad similitudinem verbi.

C Participium dicitur: quia duarum extituarum partium orationis:
i. nominis et verbū vim participat.

Participio accidunt septem. Scilicet numeri: casus: tempus: significatio: species et figura.

C Tertia participiorū sunt quatuor. Masculinū: femininū: neutru: et comīne tris. Scilicet.

Masculinū est quod cum substantivo masculini generis concordatur.

Femininū est quod cum substantivo feminini generis concordatur.

Neutru est quod cum substantivo neutri generis concordatur.

Omne est quod cum substantivo omnium generum concordari potest.

C Numeri participiorum sunt duo: Singularis: qui singulit substantio singulari
Pluralis qui substantio plurali unigintur: hec et superior regula habent locum si
participia non ponantur substantiue.

C Casus participiorum sunt sex: vt in nomine.

C Tempora participiorum sunt tria: presentis: preteritum: et futurum.

Tempus presentis est quod in aū vel in eius definit: vt aū: aū: docēns.

Preteritū est quod in tū: tū: tū: vel nūs: definit: vt amatus: vīsus: nūctis: mortuus.

Futurum est duplex: prīus: et posterius.

Futurum prīus est quod in nūs definit: vt amatur.

Futurum posterius est quod in dūs definit: vt amandus.

C Participiū p̄t̄is t̄p̄is formantur a prima persona singulari nōcī p̄teriti t̄p̄is:
imperfici modi indicatiū bām: bār: vērām: vērār: in s: vt amab̄: amab̄: pote-
rā: potēs: loquēs: bar locuēs: et demētūr presentis: et absens: et iēs ab ibā: et quiens a
quibā cū cōpōlitis que format gerūdīa in cūndī: do: dī: et ḡm̄ participiū presentis:
t̄p̄is in cūndī: p̄ter am̄b̄: qd̄ fac̄t̄ am̄b̄dī: et am̄b̄t̄: et fūb̄dī: qd̄ fac̄t̄ fū-
p̄b̄dī: et superb̄t̄. **C** Participiū p̄teritū t̄p̄is formantur a posteriori sū-
pīno: addīta: s: vt amāt̄: amāt̄: p̄ter mortuū: p̄t̄iōt̄.

C Participiū p̄t̄is futuri formantur a posteriori futuri: addīta: s: vt amāt̄: /
demētūr nascitūr de nascit: ignoscitūr ab ignoscit: de sum: et sū: quod prioris futuri
de formatione est prioris futuri: et signatione posterioris futuri.

Excipiūt etiā qdā bā prima coniugationis qd̄ facūt̄ supīna: in tū vel cī: et que
mutat̄ in aūt̄: vt domat̄: vīt̄: frīt̄: curat̄: et bāle in aūt̄: vt domat̄: frīt̄: curat̄.

C Participiū posterioris futuri formantur a p̄terito singulari presentis parti-
cipiū tempore: t̄p̄is in dūs metata: vt amāt̄: amāt̄: aūt̄.

C Ab actuō et neutro supīna habentib̄ duo nōscuntur participia: alterū presen-
tis temporis: vt legēs: cūrēs.

Ab alijs tamen que carent supīna nascuntur participia: p̄t̄iōt̄: t̄p̄is ip̄e: vt: /

Diminutum

Imitatium.

Motuum.

Numerus.
Personā.

Numerus.

Casus.

Tempus

Formatio par-
ticipiū presen-
tis.

Preteriti.

Posterioris
futuri.

De participiss.

timeo timens a studio studens.

¶ Neutrī autē circūlocutio nē in p̄tētō p̄fecto in modū p̄ssimotū habēndus
trī descendit partīcipa p̄sens p̄tertū et prius futurū: ut a gaudēo gaudēo
gaudīs gaudīs: ut a cēno cēnāo: cēnātūs cēnātūs.

¶ In neutrīs vīto trānsītiis quātūm descendunt participiā, vt ab aro arānū, arānū arātūrū arāndū.

Cū passiūs quoru^m actiua habet supina/bno nascitur participis: alterū p̄teritis,
alterū posterioris futuri: vt ab amo amat^m amand^m. Ab his tū passiūs quoru^m ac-
tuā supinis carēt tñ vniūlūnascit participiū: posterioris futuri: vt a timet tūmen-
d^m. **C**ū cōl. illi, nascit^m participis: vt à largiōis largiōis largitūs: m^m. largiendus,

Cum deponentiis tria descendunt participi: ut a loquor loquic: locutus locuturus,

¶ Omnia verba que carent supini carent participis que ab eis formantur.
¶ Significatio participis est qualitas quis cognoscatur an active, an passiue; an
communiter significet vox participis.

¶ **S**igntiones participiorū sunt due. actua et passua. participia igit̄ q̄ a verbis
vīm actiūs habēt̄. derivant̄ actionē signū. q̄ vero passiū signē passionem.
¶ **D**icēdū tñ nōnulla ex his p̄fectiūs imperfecti: et plus p̄fecti: q̄tis alioq̄ foliū actionis
sem significare et fere ola a deponēt̄. aliqui tñ actionē q̄ passionē: vt ois q̄ a comp̄
nūtib; derūnt̄ et a nūtūtis quib; sūt̄. vt p̄ficiunt̄ et tenent̄: et a deponēt̄.
¶ **I**liqui: vt auxiliāt̄s mediatis locutus medicatūs constitutus unitatis: et a p̄f
auxiliā p̄t̄ futuri in due. omnia passionē significari.

Verbum commune quis agat et patiatur.

Sola per ans ens rus tamen actio significatur.

participis pte Dus patitur tantum sed præteritum dat ytrumq.

in his actione. **C**onstitutio in his verbis sub voce passiva actione habent significacionem
de aliis signis. **A**ctuum sensum passiva voce tenebunt.

Hæc, circumspectus consil(q;)derata disertus,

Cautus & argutus signotus sic quoq; tutus.

Contentus falsus tacitus profusus & inde,

Scitus discretus iuratus complacitusq.

Excretos exoletos defectus adultus.

Quod partici **Excretos exoletos defectus adulteri**,
pia p̄sentis tē: **et hoc participium leuides et ea q̄ a neutrīs passiūs s̄ligiōs habētibus h̄asentur**
poris passionē sub voc actiua passiūs habēt s̄ligiōē: **yt vapulās exaljastrigēs calens et hymoi.**
h̄igificant. **¶ Quedā sunt que cum formām participiorum habeant (quia carent tempore**

Parte participativa similitudinaria. *Nome nominis dicendi a non sicuti participis, Parte participativa similitudinaria.*

Scutatus iungas tunicatus pi(q)leatus.

Baccatus caligatus iunge manu (q;) cleatus.

Estq; paudatus penulatus flue togatus.

Prætextatus cum trabeculus iunge comatus.

Addas cryftatus bractatus cum foliatus.

Hastatus stellatus sic lunatus itemq.

Littera dans atus & quædam terminata eis,

Turritus cum cérritus pellitus & utus.

Astutus simul hirsutus cornutus habebunt.

Astutus simul hirsutus cornutus habebunt.
Participia a gerundi ad interfici gerudi a signi rei administratione sine tempore.

Participia a gerundi a differit: gerudi a signo ref. administrationē fine tēpē.

Deaduerbijs,

Participia vero cum tempore.

Constitutio trahit in vim nois quod modis. **P**rimo mutatione constructionis quod co-
struunt cum alio casu est ei⁹ verbū: ut amās virtutē. **P**articipiū est: amās virtutis no-
mē est: alieni appetēs sui profus⁹. **S**ecundo tamen amissione: quod nullū tamen significat: ut amās
quod amere caper⁹ est: inseri sunt oēs amātes. **T**ertio comparatione ut amās amātor⁹
amātissimum. **Q**uarto compositione ut inodors indocuit: quod participiū cōponit cum
prepōne quia cum verbū nō cōponit. **Q**uinto mutatione significat: ut amādus quod significat nō eū
quod amabitur: sed cum qui est dign⁹ amaret: ut merito **L**audādus **C que mutatione
est in participio actum futuri aliquā sit. **S**eneca de naturalib⁹ questionib⁹ nullā
quidē mētērē fecit cometarū pretermisſū: si quid explorat apud illos quod pre-
termisſū dirit pro eo quod est talis qui p̄tmitteret: nec tamen significat sed qualitatē ho-
mis et animi voluntatem. **S**ciendū autem quod participia p̄teritū tamen cōuncta cū
verbis p̄tatis tamen significat: ut leat⁹ ea lect⁹ est. **S**ic participia p̄tatis tamen si cū
iungat tamen p̄terit aut futuri tamen p̄teritū et futurū tamen significat ut amās feci aduertēs
Duebiū est pars orationis indeclinabilis quod adiecta partici- (a uidiā-
p̄ticipiū
transit in vim
nominiſ.**

¶ *Emperio dicitur: quia sit ad verbum hoc in his resumendis. Edictrix auctoritate. Specie comparatio et figura.*

Duierbio accidit tertio: Specie ligio comparatio et figura. Spes aduierbiorum sunt due. pmitia ut mag. dermitia ut nuprime
Dermitiis spes sunt decem Denominatio pnominatione comparatio suglatia d. minutuia verbalia simul noialia participialia aduierbialia et prepositionalia. Denominatio aduierbia sunt q. a nobis nascuntur. hec aut a ppris noib. nascuntur. ut a Tullio Tulliane. aut ab appellationib. ut a duro duriter. aut a vocabulis. ut ab ostio ostiatum.

¶ Nonni autem unus appellatio multorum: vocabulum vero rerum est. pronominatio adverbia sunt q̄ a pnoie nascūl. vt ab iste & hic istic: ab illi. Cōparatiu & singlatiū adverbia sunt quoties appellatioes a qb̄ veniunt: vt docte doctissime. Et q̄n nō possunt oia adverbia recte cōparari: m̄ cōparatiū et singlatiū cū his adverbis magis & marie iūcto positio- gis rite maxle rite: in diminuendo aut cū his adverbis min⁹ et minum⁹. recte: minimum rite.

Diminutiva aduerbia sunt que a **primitivo** derivantur, **yt a tarde** **tarduicuntur**: **a tarduicuntur**.

Verbalia aduerbia sunt q̄ a verbis nascuntur ut a curro cursim, radio raptim,

Verbalia sumit et nosalia sumit que a noīe sumit et a verbo nascitur. ut a pede et tē. Verbalia. to pedetum.

participialia aduerbia sunt que a participijs sunt participialib⁹ veniunt. vt a de- **Participialia.**
cens decenter. **Adverbialia.**
2. aduerbialia aduerbia sunt q ab adverbis nascuntur. vt a clā clāculū: sepe sepius. **Prepositiona-**
prepositionalia aduerbia sunt que preponib⁹ veniunt. vt ab extra exterius. ab ob lia.
et iter obiter siens statim et specialiter.

¶ Que effent.

C Noia sc̄be declinatiois formāt aduerbia a dīo casu: in e mutato. vt a doctis **formatio ad-**
docto doce. S; cōtra hāc regulā multa sepi^o v̄surpauit authortas qdā eni in dīo, uerbiotum.
casu formāt aduerbia i o. vt falso sedulo qdā i er i in e. vt a duro duriuer. vel dure. **A secunda de-**
C Noia adiectia tertie declinatiois formāt aduerbia a dīo casu addita ter. vt a cūnitione.
mollis mollī molliter. audax audaci audaciter vel audacter. hinc tñ excipiūtur fa **A tercia dedi-**
ciliis qd̄ format facile p facilis. difficilis difficulter p difficiliter. participia et par natiōne.
ticipijs similia mitteria dīm singularē in i/versa i in et formāt aduerbia. vt sapiē
ti sapienter. prudēter. ois omnino p om̄iter. insup ter a trib^o. quater a quā
or aliter ab aliis. a sublimis sublime sublumiter. obitūr aut̄ tantisper parūper paus
isper. et id genia ali a cōposita sunt.

¶ Ec adverbia que sequuntur tam in et in effervescuntur.

Humane dure ferme large atq; benigne,

De aduerbijs.

Prosperiter pure vel abunde sive sevare.

Atq; probe ignave vel auare sive proterue

Festiveq; noue sic asperiter vel amice.

In a.

Propria noia sedē declinationis formant aduerbijs a casu ablativo omissitate in a et addita ne: vt a Tullio/tulliane.

Quedā appellatiua prime declinationis formant aduerbijs a casu ablativo assumpta tū: vt a regula regulatim: caterua cateruatum.

Appellatiua sedē declinationis ab appellatō hmōi aduerbijs formāt/o mutata in a et addita tū: vt ab ostio ostiatum: a viro tñ sit viritum: a furto furtum: a stricto/strictum: a singulis singulatum: vel sigillatum: a pūnus/pūma/pūnum/pūmatum ab anno annuatū.

Appellatiua tertie declinationis formāt hmōi aduerbijs ab ablatō/ e mutata in a/ et tū: assumpta: vt a grege gregatum: ab agmīc agminatum: a capite capitatum.

Appellatiua quarte declinationis formāt hmōi aduerbijs ab ablatō/ u mutata in a/ et tū: a statu statum: a singulatu singultum: a raptu raptum.

Quedā noia prime declinationis formāt aduerbijs ab ablatō casu a mutata in a/ et tū: addita: vt medullā medullitum.

Quedā secunde declinationis in ablatō mutant o in i: et tū: addita: vt a celo celitus/a fundo funditus.

Quedā tertie declinationis in ablatō mutant e/in i: et tū: assumpta: vt radice rā dicitus: a rūpe stirpitus.

Significatio aduerbijs est q̄ per signū vnum aduerbiuſ ab alio d:scēnit: Significationes adverbiorum sunt multe: aut enim loci/ aut t̄p̄i/ aut numeri/ā. vt infra p̄cebit.

Aduerbijs loci sunt: hic illie istie hac quo qua vbi m̄t̄ r̄ foris intro et foras agodū. Aduerbijs localia: aut in loco signi/ aut de loco/ aut per locum: aut ad locum: aut h̄is locum: aut v̄s. s ad locum.

Aduerbijs signi: a in loco sunt ista: hic illie intus foris ibi ibidē alibi alicibi: v̄s. h̄is sc̄ibū necub̄ nūcub̄ vbiq; vbiq; signū sup̄uo inferi⁹: et habet suū quesitū vbi. Ad hanc signiōne referri possunt p̄p̄ia noia vbiū vel pagorū signi: a in loco aduerbijs aliter in ḡo sive dō posita: vt fū p̄adue/et Carthaginē.

Aduerbijs signi: a de loco sunt ista hinc illinc istinc inde aliunde sicunde necunde alicunde superne inferne. vndiq; vtrinq; hec habet suū q̄strium vnde. Ad hanc signiōne referri possunt noia p̄p̄ia vbiū vel pagorū signi: a de loco aduerbijs aliter in ablativo posita vt venio Romā.

Aduerbijs signi: a p̄ locū sunt ista. hac illac istac aliqua illa easiqua nequa quācūq; quāvis vtrāq; vtrāuis hec h̄is p̄p̄ia vbiū quesitūm quā. Ad hāc signiōne referri possunt p̄p̄ia noia vbiū vel pagorū signi: a p̄ locū aduerbijs in ablativo posita: vt transo Romā/veni Romā: et nonunq; in actō cui p̄ponat: vt veni per Romā.

Aduerbijs signi: a ad locū sunt ista. hec illuc istuc inter foras r̄ signū nūcib̄ eodē signi: nequo alio aliquo vtrāq; quāvis signi: hec habet suū q̄strium: quo. Ad hāc signiōne referri possunt p̄p̄ia vbiū vel pagorū signi: a ad locum aduerbijs aliter in actō posito. vt vado p̄atauiam.

Aduerbijs signi: a versuſ locū: sunt ista: horū: istoſ: illoſ: dextroſ: sinistroſ: deoſ: retroſ: sum: seorū: alioſ: nequorū: deoſ: un: versuſ: sursuſ: vt sursuſ versuſ vtrāq; versuſ: quoq; versuſ: et habent suū quesitūm quo: ſum.

Noia tā p̄p̄ia q̄ appellatiua significatiua versuſ locū p̄ noib̄ in actō ponuntur/ postposita versuſ: vt vado Romā versuſ: locum versuſ: v̄arcuſ: versuſ.

Aduerbijs significatiua vſq; ad locū v̄l vſq; ad t̄p̄s sunt ista: hacten⁹ hucisq; isti: us: v̄l illucisq; vſq; quānūs: v̄l et hmōi: hec habent suū quesitūm quoq; signi:.

Noia propria vbiū vel pagorū significatiua vſq; ad locū p̄o noib̄ in accusaſ: tūo ponuntur cum vſq; vt vado vſ. s Romā.

Sūt qđj aduerbijs localia q̄nō ad vñ ſolam: sed ad variā signiōnes referri p̄h̄q; v̄l: p̄elegre pone supra infra super extra ultra etrā: p̄elegre transo: p̄elegre vñ ſq;

De aduerbijs.

¶ Que sunt aduerbia tuis: hodie hunc nuper heri cras aliquid olim tuum quoniam dum
semper mane modo vesperi tantisper aliquantisper interdum.
Que numeri: scilicet bis ter quater nonies decies vices milles.
Que ordinis: inde deinceps deinceps deinceps postea primus primo secundus
de vicesim quod est separandi est.
Que negandi: aut ne quoniam minime ne utique nequam.
Que affirmandi: etiam quidam profecto quippe certe scilicet.
Que optandi: utrum oisi vero est pro utrum ambo.
Que concedendi: licet esto.
Que adulandi: fides amabo.
Que irrandi: pol castor in cherele medius fidius.
Que demonstrandi: en ecce ecceum ecceam.
Que interrogandi: cur ouare quamebrem quid qui utrumnum non nonquid.
Que dubitandi: forsitan fuisse fortassis fortasse.
Que prohibendi: ne
Que cunctus: forte fortinu.
Que similitudinis: quasi seu tanquam ut ydibus velint sic sicut sicuti prout punde adi.
Que vocandi: heus chodū.
Que respondendi: deu.
Que congregandi: simul una pariter communiter.
Que eligandi: potius uno.
Que hortandi: e ya age agite.

Que separandi: seorsim vicatim utrinq; sigilatum scilicet paulatim sensim
Que qualitatis: bene pulchrie oino care viliter miseri morose perperam expedite.
Que quantitatis: multum plus minus parum satis nimium nimis valde.

Que comparandi: tam et quam magis maxime.

¶ Gradus comparationis sunt tres: positivus, comparatus, et superlativus.

Que sunt aduerbia positivum: docte pulchrius fortius.

Que superlativum: doctissime pulcherrime fortissime.

¶ 2) ultra ex predictis aduerbiis ex varia signis sub variis speciebus aduerbiis locutionibus sunt: ut hic potest utrinq; esse aduerbiuum et loci: et sic de multis aliis.

¶ 3) cure aduerbiis sunt tres: simplex: ut diu huc: composta: ut interdui adhuc: de figura: composta quia a compensis derivantur: ut a benignis benigniter: a misericordia miseri corditer: ab inducto inducere: ab efficaci efficaciter.

Intro foras verbis quae signant ad loca motum.

Coniungi poscunt, alijs iungas foris intus.

Intus et foris intus et foras hoc intersunt: intro et foras iunguntur ab his aut partici. Intus intro. pue signibus motu ad locum: in tuis vero et foris iunguntur ab his aut participi. Foris foras. significibus permanentiam aut motum in loco.

¶ Aduerbia loci possunt ponni pro auxiliis temporis: sed non cedentes.

Dictio vocali finita vel sibi subdit.

Sæpe ne pro nūquid e vel s sed demere debes

¶ Se dictio in vocali finiti aut littera terminata solet adiungi: et tunc nūquid significat et e vel s apocopat ut mihi. i. mihi ne: dixi. i. dixi ne: vides. i. video ne: tenuis. i. tenuis ne: id est apud Terentium in usi frequenter est.

¶ et nū idem significat: sed hoc interdum: quod non id versus existimatio in vocali finita quod queritur. Uer. S. d. ego te vidi. Damonis pessime capi: excepiter. quod non id in interrogatio per nū supponimus id falsum esse quod queritur.

Ne cui dictione

Non et nū.

Affirmat non pro nunquid querendo negat num.

Non ego te vidi, num mea dicta negem?

¶ Indices et quotidiane hoc intersunt. Indices semper verbis incrementum signibus et comparatus iunguntur: quotidiane vero istis et alijs.

Indices quotidiani

De coniunctionibus.

Quotidie fungi quaevis sibi verba reposcunt.

Inq; dies medius gradus, incrementa q; signans.

Preterea.
Obuiam.

C Preterea insuper signet et preter cum/eam/id/cos/ea/s/vt ea.
C Obuiā est aduerbiū: et semper iungitur verbis motu ad locū signib⁹: vt venio te: bi: obuiā. i. obuiō tibi. q̄ stia multis alijs modis dici potest: vt obuiō tibi: obui⁹ sū: tibi: obuiū me tibi fero: obuiū fortuna me tibi obtulit: occurro tibi.

Sez. Videlz.

C Sez. et videlicet videtur significare id qđ certe: sed sere per quādā amaritudinem et derisum. Interdū etiā sine ea: interdū post relativū quomodo quidē: poni solet nōnūq; et ante vel sine relativō: vix tamen apud doctos reperies vulgo usitatum modum.

C Protinus cōtinuo et statim signat subito vel cito: signat etiā nō ideo qñ iungunt negationē: nō cōtinuo si furti aliquis accusetur: dannare eum iudex debet. i. nō ideo.

Necessit.
Necessario.
Paulonimus.

C Necesse et necessario hoc intersunt: necessario qđlibet sibi verbū adiungere potest: nō tamen verbū substitui: vt necessario oēs morimur: necesse est omnes mori.

C Paulonim⁹ vna dictio. i. fere. vnde Psalmista. Paulonim⁹ cōsummauerut me in terra. Paulo min⁹ due dictiones. angl (a ly de leste). Idē. Ministri eū paulo minus ab angelis. Qua atq; i. scriptū p̄t ponitur: cū e. qđ vel quādū significat.

Dum.

C Dū tria signa: tantum nō donec et qđdu: et qđnq; quasi syllaba adiectio ē adesdu: chodū: agēdu. Sed dum p̄t qđdu indicatio: p̄t donec coniunctio scriuit.

Minus.

C Minus aduerbiū cōgratiū grad⁹ cū positi noīe iunctū facit signū contrarium. Teren. hōc nemo fuit minus inceptus. i. prudenter: minus etiā: p̄t nō ponitur quādū iungitur cū sū: vt sū minus. i. si non: et cū quo: vt quo minus. i. vt non.

Quoad.
Utriquo.

C Quoad significat quousq; p̄t qđdu quando et quādū.

Non solum.
Non modo.
Non tantum.

C Utriquo penultima correpta signat vndiq; qđdu donec simul et aliquando.

C Simul significat pariter et postq;.

Isthaec non solum non tantū non modo poscunt.

Sed vel verum etiam iungi vel sed quoq; post se.

Quod minus est poniq; prius, maiusq; subire.

Vt res non tantum, sed pro te animam quoq; fundam.

Maius vult prae se nedum minus & sibi subdi.

Vt vitam pro te nedum res fundere possum.

Cuncti negans iunctum his structura reciproca fiet.

Necdu.

C Nedū pro nō solū ponitur: sed nedū nūc v̄lupatur nisi quādū de duob⁹ loquimur quādū alterū mai⁹/alterū minus est: mino: semper i posteriori parte p̄ponitur nō solū in p̄ori parte ponitur: vt nō solū vulnerauit patrē: sū etiā interfecit: dicēdu p̄ nedū patrē interfecit nedū vulnerauit. Et qđ negatiū cū his iungitur reciproca fiet cōstructio et tūc maius precedet non solū: i.e. i. min⁹ sequit: vt nō solū nō te amo sed ne dīkgo quidē: hic sciēt: i. nō sibi cōparat nedum virtutem non colit.

Quāprimum.
Modo.

Quāprimum signat celeriter i postulat vñs verbū: cūprimum vñprium et vñprium. angl (a soone as) duo vēba postulant.

C Modo sumuntur pro aliquando/pro solymodo/et pro iammine.

Potestas.

C Omnitio est pars orationis indeclinabilis dictiones vel sententias auctentis.

C Coniunctio dicitur a coniungendo: quia vel dictiones vel sententias simul coniungit.

C Coniunctioni accidentia tria. Potestas/figura/et oīdo.

C P̄t̄as cōiunctiōis est qualitas qđ erit signatio officiūq; in oratione ostendit.

C Potestas cōiunctionis decē et octo partes diuisa est: vt infra p̄atet.

C Copulatiūa est que sensus et vñba coniungit: vt discessus et sapiens fuit Cicero/

De coniunctionibus.

¶ Copulatiue coniunctiones sunt iste: atq; ac autem quoque.

¶ Disiunctiva est que quae diciones coniungat sensum tamē disiungit: alterius affirmans: alterum vero negans: ut tu es doctus vel indoctus.

¶ Disiunctive coniunctiones sunt iste: aut ve vel ne nec an negat seu sive. Hec autem in tres partes dividitur: in subdisiunctuam, dubitativam, et interrogativam.

¶ Subdisiunctiva est que licet vocē habeat disiunctuam, utrūq; tñ cīsē sīg̃t: vel si mul: ut Alexander sive Paris: vel discrete: ut tota die legit vel scribit.

¶ Dubitativa est que cum nota disiunctionis dubitationem significat: ut aut p: deſt aut non.

¶ Interrogativa est que cum nota disiunctionis dubitationem cum interrogatiōne significat. Verg. Eloquar an sileam?

¶ Interrogatiue coniunctiones sunt iste: an ne necne anne nomine.

¶ Expletiva que ex cōpletu a dicitur: est que ornatus causa vel metri nulla significatiois necessitate ponitur: ut enumero, daue.

¶ Expletiva vel cōpletive cōiunctiones sunt iste: quidē eadem vero aut q̃s scilicet nimirum p̃foco. Hec autem in duas partes dividitur: in app. p̃batuam, et distributuam.

¶ Approbativa est que rem approbat et affirmat: ut eadem merui.

¶ Distributiva est que diversis diversa distribuit: ut ego lego: tu vero dormis.

¶ Alectiva est que ex diversis propositis aliquid eligi ostendit: ut dues volo esse, magis q̃ pauper.

¶ Alectiue coniunctiones sunt iste: q̃ ac et atq; quando sumuntur pro q̃s.

¶ Adversativa est que aduersum cōiunctuū sīg̃t: ut quis neges peccatus constat.

¶ Adversatiue coniunctiones sunt iste: sed tamen q̃s quis eis tamen etiam si: ut veram quando pro sed ponuntur.

Abnegativa vel exceptiva est que rem aliquā causa impeditam fieri nō posse ostēdit: ut nisi adesse nihil comedetur.

Abnegativa vel exceptiva cōiunctiones sunt iste: n̄ nisi qm̄ aliqui p̃teret.

Diminutiva est que diminutionē sīg̃t: ut si non potes legere saltem scribe.

Diminutive cōiunctiones sunt iste: saltem, ne, nec, at, aut, et vel pro saltem.

Causalis est que causat vel ordine rei precedentis ad sequentem significat.

Causales cōiunctiones sunt iste: q̃ quādōpter qm̄ app̃e cui etenim nā nāq; quādō: quidem siquidē quatenus ut q̃ ne neu neue si quum et q̃ sumpto pro quis.

Hec autem in quattuor partes dividitur: in continuatam, subcontinuam, atiuam, adiunctuam, et effectuam.

Continuativa qd̃ et conditionalis dicitur: est que continuatōē cū dubitatione (uncta indicatio) ostendit: ut si sterit dormit.

Subcontinuativa est que causam continuatōis non cum dubitatione, rerum est: sentiā ostendit: ut qui ambulat monetur.

Adiunctiva est que sic esse vel non esse dubitans subiunctivis adiungitur: ut si verēris multa commoda feras.

Effectiva est que ex causa p̃cedētē sīg̃t effectū: ut dominus fortis est nā ex ligno et la pide fideliter constat: hec tñ p̃t̃ reduci ad subcontinuā.

Collativa rationalis vel illativa est: que ex premisso sermone ratione ostendit: ut tu es homo ergo mortalis.

Collatiue rationales vel illatiue coniunctiones sunt iste: ergo igitur itaq; p: in proinde quocirca propterea idēco.

Eadem cōiunctio pro varijs sua signis: modo illius, modo alteri est potestatis.

¶ Figure cōiunctionum sunt duæ: Simplici et at, sed, cum. Cōpaliari ut sit a sede figure.

Nim̄ enumero ordō coniunctionum est qualitas demonstrans que preponit que ut subiungi coniunctio debeat.

Ordo coniunctionis est triplex. Prepositus, subiectus, et communis.

Prepositus ordō est in quo coniunctiones procedunt ea que coniunguntur.

Coniunctiones ordinis prepositi sunt iste: ut ac autem quoque ut vel ne negat et ceterum cū enumero rerum si quin quatinus sin seu sive n̄ nisi et nam.

Subiectus ordō est in quo postponit̃ coniunctiones istis que coniunguntur.

Coniunctiones ordinis subiectum sunt iste: ut ne quidē quidē quoque vel et ceterum.

De coniunctionibus.

Comunis ordo est in quo omne preponitur in primis postponitur coniunctio. Connectiones ordinis communis sunt relique omnes. Et ponitur quinque modis. primo modo copulatim: ut homo et animal. Secundo modo: omnis causa ponitur: ut et prudens et fortis fuit cesar. Tertio distinctim: ut legere et non intelligere est negligere. Quartus successim: ut bibit et comedit. Itē Iesus sedebat at sup pullū et sup asinū: aliquis sup pullū et aliquis sup asinū. Quintus expositus p id ē. Quidus. hāc deus et lūtē melior: natura dixerit. i. melior natura. Itē manifestariā multis modis q p id est ponit et est figura. Eperegesis: qd dicens vō oīō se quēs exponit precedētē. vñ Evaristus. Est Eperegesis exponit dicta priuia.

Comunis copulatim tribus modis discopulatim: primo qd dictio copulas claudentes candē coniuncti rōne non habent: ut hic liber est meus et frater meus. Cicero erat eloquens et magni ingenii. Secundo qd sequit̄ dictio vario casus ex diversi numeri aut dedicationi: ut Cicero flosus Rome et Athēnes. Ordinis & medijs, semper qd est postpositiū.

Encliticæ voces qd pro & ne pro an, veq; pro vel.

Scribi et profseri cuni vocibus immediate.

Praeūnctis debent, simul ultima syllaba vocis.

Quae p̄ceat ijs acui, debent ipseq; grauari.

Et ijs hoc intermixt penes ordinē. Nā et interponit, qd vero postponitur: qd illa vox enclitica et facit syllabā p̄cedentē acutē sc̄psum grauari.

Connectiones enclitice sunt tres: qd pro et me pro ante p̄o vel: et p̄scrīt̄ immedia te qd dictio p̄cedentib; tandem syllabice adiunctiones: ut tuq; mine tunc.

Ac simul atq; notat qd, post secus ac altiorum.

Post aliter, medios qd gradus generis quoq; neutri.

Et atq; qd ponuntur pro aliter aliorum vel secus: accipit̄ur pro qd ut sit est ac dicit̄. Vergilium. haud secus ac illi faciunt: et sepe post coparationes gradus neutrius generis.

Dic vel pro qd etiam saltēm quoq; siue.

Vel sumuntur pro etiam/pro saltēm/pro siue/et qd.

Ne signat valde, vel certe, non, simul ut non.

Quum signat nunquid/vox est enclitica semper.

Ne ponitur pro certe. Teren. Ne illa haud metu sc̄ntur: p̄ionō qd hūngi imperio anno modo: ut ne pete firmatas pacis dissolue te leges. p̄io ut non vel qd nō ut oīō ne facias. Qd̄s interrogative ponit p̄ on: et tunc semper postponit̄ enclitice: ut tunc illa eo Līcas: qd̄s Dardanī: & nichil. Ponit̄ enim p̄o valde. Terentius. fa cūne ne intelligendo: ut nihil intelligas: hoc est valde: et curiose intelligendo.

Ne dubitatur siue interrogative ponit̄ cum p̄cedente: ut siue faciam. nō dicit̄ signo. p̄o amon: sed an superius ac nō additurs sic ignoto an faciam nō nō.

Nec neq; quum gemine verbum plurale reposcunt.

Ne et neq; cum dubitis suppositis singularibus geminate verbum exigunt p̄o valde. Terentius. in Adelphis. hoc si neq; ego neq; in secundis: non sunt egestas facere nos.

Un interrogative frequenter ponit̄: qd̄s in dubitatis: ut dubito an tuncq; an mortuus sit.

Qd̄ signat quantum gradui iunctum possit̄.

Atq; superlato valde nō quando sequatur.

Hac, possum valeo quoq; tunc quantum quia signat.

Quād̄ nō possumus quād̄ signat. Qd̄ signat hūngit̄ superlativus id est qd̄

Collectio copula
latuā tribus
modis inter di
uersos casus
ponitur.

Encliticæ cōf
ectiones.

119.

220.

221.

222.

223.

De praepositionibus.

valde nullus sequatur aliquod isto: possum valeo atque hoc sit quantum/ ut & dieuissime potero sententiam rescribam.

Quin etiam signat, qui non, cur non, simul & non.

¶ Quia trifariam accipitur. Primo pro quicunque atque etiam id est cu' inde: Quia. catino. Seco pro ut non vel qui non seu quoniam: et id cum substantio. Tertio pro cur non: id autem interrogative et cum indicativo.

Si pro utinam sumas pro non sic pro quia quis.

Finito seruit si certum quando notabit.

Incertum signans coniunctivum sibi poscit.

Si prius exposcit, sive posteriorius quod locari.

¶ Si sumitur pro non, pro quia, pro quis et pro utinam. Si quando ponitur dicitur: Si multa figurae coniunctivo seruit: quando vero non indicativo. Si et sive hoc interfluit. Si prius oratione iungitur sive autem posteriori.

¶ Si quidem, i. certe, si quidem, i. quia.

Etsi cum tamet sive quis licet usum.

Distant, illa modo primo tria iungit priora.

Principio & libri sententiae epistoli vel.

Postposita interdum a nihilo pendere reperta.

Postponi semper duo posteriora reposcunt.

Et coniunctivum raro quod modum sibi primum.

¶ Quidam, et sive tamet sive dumus semper iungit postpositum indicativo: Tamet, non seruatur et quia prius refutat dumus et indicativo rursum sententia quod quis.

Dissunctiva secat sensus, iungit quoque voces.

¶ Coniunctiones distinctive voces iungit sententias vero dissuntivas. Si ponere figura distat vero: asper et interdum longe: valde certe postea et ultra et rite adserbatur.

Seu pro vel petit sive pro sicut scribito per c.

¶ Seu scripta vel signa. Seu ex scriptis sicut et adverbium similitudinis est. Gen.

¶ Nece et nece signa ut non. Ut et sive populus antiqua sive religio fuerit. Ceterum, Cen.

Nece operis famam possit decere rebus. Nece.

¶ Ceterum et veri nola coniunctione inter positis sunt pro sed: pars nominis pro coniunctione interrogativa etiam ponitur.

¶ Ita adverbis affirmandi esthet adverbium similitudinis: et coniunctionis rationalis.

Quippe relativo qui pulcre iungitur et quum.

¶ Quippe degeneriter iungitur hunc relativo qui, que, quod, et hunc adverbio quod, et quippe qui, quippe quum.

Ni nulli praterquam similes connectere casus.

Affoleant, prater quartum semper sibi poscit.

¶ Si nulli, prater quartus prater hoc invenit nulli, et praterquam nulli casus primitus vero accusativum posuit.

¶ Repositio est pars orationis indicativa que aliis partibus orationis vero in appositione vel in compositione sermone praeponitur.

¶ Prepositio dicitur a praeponendo: quia est pars partibus orationis sicut est preponi: prater, tenet: que numeri in appositione nec in compositione prepositis invenitur: quod tamen fieri contra prepositionis naturam. Adhuc accidetur.

¶ Dispositioni accidunt tres: Casus signatur et videtur.

¶ Casus prepositionis sine tres: genitivo, accusativo, et ablativo: non enim ex prepositione proprietas nisi est in casu.

¶ Primum de significato genitivo casu sunt iste: prudie postridie et tenies.

De præpositionibus.

CPreponentes desentientes accusatio casu sunt iste: ad apud ante/ aduersum/ aduersus/ cis extra/ circum/ circa/ contra/ erga/ extra/ infra/ inter/ intra/ meta ob/ pone per/ prope/ sum/ post/ trans/ ultra/ supra/ puer/ circiter/ usq/ versus/ propter/ secus/ penes/ prudie/ et post/ die.

CPrepositiones ablative desentientes sunt iste: a ab abs cum coram clam de e/ et pro pre palam sine absq/ tenus.

CPreponentes que nūc acto nūc ablō desentientes sunt iste: in sub super et subter.

In/ sub/ super/ et subter.

Preponentes separabiles et inseparabiles.

Ordo.

Potestas ppōnis in cōpōne.

Tenus cū ḡto vel ablō.

Merē ppōnes. **Q**uare preponentes et adverbia hoc interfluit. Merē preponentes sunt illi: q/ casu/ sensunt: et sine illis in appositione. i. extra cōpōne cōgrue ponit nō pōt. vt ad/ de.

Quare adverbia casualia sunt que etiam casibus more preponentes sensunt: et sine casu/ posita adverbia sunt: vt pone subit coniunct coram data copia fandi.

Ad signat iunctum contra propter apudq/.

Circiter & propter pro valde & comparat usq/.

Quod sumunt pro iurta: vt habitat ad fluminā. i. meta fluminā. pro adiuvio/ vt ad in adiutori. pro contrarie ad hostes pugnat. i. contra hostes. pro cōficer. vt ad tris millia. i. circiter tria millia. pro propter. vt ad aliquid venisti. i. propter quid pro priori ad tempus. i. pro lepore. pro valde. vt ad in admirari. Et pro in comparatione: vt in hūl est ad frātē. i. in comparatione frātē.

Signat apud iunctum personis cum inq/ aliquid.

In signat iunctum cum nominibus q/ locorum.

Apud aliqui sumunt pro in/ et pro cum. pōt in q/ iunguntur hōlō locorum: vt apud longū. i. in foxo. pro cum q/ pōtius iungit. vt apud magistrū. i. cum magistro. Et nōmēd.

De præpositionibus.

functum cum personis significat i: ut apud Terentium. i. in Terentio.

Ante locum tempus personam significanti.

Præ iungas, sed persone tantummodo coram.

Præ signat propter necnon quando q; præesse.

Omnibus adde palam, iungas genus id reliquisq;

Aduerbi in morem/ pone interdum sine casu.

Ante corā p; et palam hoc intersunt. Ante preponūt nob̄ signib̄ locū/ tēp̄/ aut

personā. corā vero tñ personis p; et aliqui notat causam/ ut p; dolore. i. ppter dolore.

Ante. aliqui p; remittunt: ut p; ceteris p; alijs. palā vero signo vniuersali p; reponit. Coram.

ut palam omnibus: et aliqui profertur sine aliquo casuali: ut dic palam. p;.

Cis fluij aut montis proprijs dato, citra alijsq;

Interdum ponas ornate pro sine citra

Cis et citra hoc intersunt. Cis sc̄iungit in nominibus proprijs fluijorum/ aut Cis.

montium. citra vero alijs. Citra.

Nominibus iungas aut temporis aut fluijorum.

Circiter, ast alijs circum circave quibusuis.

Circiter circum et circa hoc intersunt: circiter iungit in nominib; numerorum aut Circiter.

temporis. circum et circa vero alijs. Circa.

M perdit circum vocalis quando sequatur.

Consona quum sequitur circum tunc in retinebit.

M mutatur in n quoties sequitur c d q t.

Circū qñ cōponit cum dictione incipiēt a vocali in abijs: ut circuē circuam/ Cis et cōponit/ circuūl/ circuomatis: si vero cū dictione incipiēt a consona cōponit in m. m. n. et integrum in nisi c/d/q/t. sequatur: tunc in mutatur in.

Aduersum aduersus contra erga in diuidit vsus.

Erga sume bonam in partem, contra malam, sed.

Aduersum aduersus simul in sumas in ytrang;

Aduersum aduersus/ cōtra erga/ et idē signat ysiu tamē sic differunt. Erga enī sem. In. per in bonam partē sumit. Cōtra in malā partē aduersus aduersum et in tā in bonā partē q; in malā sumi possunt. (Extra ponit aliqui propter. Terenti. in phor. 3. eoz cognatis extra ynam ancillulam quisq; aderat extra i. ppter.

Ob signat propter quum sumitur appositum.

Sed signat contra vel circum in compostura.

Et veteres legimus pro ad posuisse/ & obire.

Ob in appositiōē legit ppter. Cis. Cum ob auspicū infaustū moreb; sumit. / cōpositione vero contra vel circū signat: ut ob ambulor; obcurto.

Per signat valde quoties cum nomine iunctum est.

Signat cum verbo iunctum vel participante.

Ad finem, siue in toto producere quicq;

Appositum propter signat sic per mediumq;

Per in cōpositione iunctū cū nobis signat idē qd valde: cū verbis aut participiis/ mūre signat: et interdū p propter sumitur: ut apud Teren. Sicq; per etatem tamē poterat: et per aliqui sumitur primitiū: ut persicis.

Nunc post, nunc iuxta, nunc pro notat inq; secundum,

Secundum.

C. iij.

De præpositionibus.

Ceterum multa sītē. Primo sītē posītū fīm platonē locū fīm platonē disponente
sīqī sītē iuxta. Verg. Dulcib⁹ ille quidē illecebr:is et plena secundū fīm: accepit
vuln⁹ fīm aurē: i. iuxta aurē sumit etiā q̄s p̄o p̄o: fīm te/autē do fīm me iudicās.
q̄ me te: fīm etiā p̄o in pōnitur. Cetero fīm quicquid vīsus est repente: i. in quiete.

Trans in compositis perdit nihil, his nīsī demptis.

Trans in trās in cōpositōne manet integrū: q̄s dictionib⁹ exceptis: trās/ae: trās/ae

et/ae: trās/ae: trās/ae: et hec trās/ae: i. vēstis regalis: de trās et bēo/ae

Præter cōpositū verbo: iuxta notat, atq;.

Casibus appositū: signat nīsī vel sine contra

Cetero cōpositū sītē iuxta: vt p̄terfūsū. Præter nīsī et sine: et q̄i cōtra sītē. Trās
cetero cūmū mōrem arglegem et sū voluntātē patris tāmē hanc habe
resūndat cūmū summo p̄bō.

Pro signat p̄pter, valde, in, iuxta, atq; secundū.

Cpro sumit p̄o in: vt p̄o tribūnū: i. in tribūnū: p̄o p̄pter: vt p̄o p̄cibūs

p̄o iuxta vel secundū: vt p̄o vīrib⁹: p̄o valde: vt in p̄mōrēs.

Præq; notat p̄pter, præ comparat & notat ante.

Cpræ aliqui sumit p̄o valde. angl⁹ (outaken vt p̄dūes) (out taken ryche) et mīdām
p̄ ante: vt p̄e ceteris amari. i. ante allocationē vero in cōparationē. Teren. hic is
sū p̄t me cōtempst. i. in cōparationē ad me. interdū p̄o ob vel p̄pter: vt nō posse
dormire p̄e dolore dētū. i. ob vel p̄pter dolore dentū.

Nominib⁹ propriis iunctū postponitū vīsq;.

Appellatiūs iunctū præponitū vīsq;.

Cutq; iunctū nominib⁹ appellatiūs p̄æponitū casuāl: vt vīsq; ad monasteriū:
vīsq; aut iunctū nōb⁹ cūtātū vel vībū: semper postponitū casuāl: vt Londinū
vīsq; (vp to London) Conueneriā vīsq;.

Appositū notat in contra super vīsq; ad & inter.

Pro erga cōpositū non valde intra ad quoq; contra.

Cin sumit p̄o valde: vt apud Terentū. manūs: i. valde amūs: p̄ nō est p̄is
nātūre: vt mībūs: i. nō iūtūs/impādēs: i. nō p̄uātūs: p̄ inter: vt medijsq; in mīlīs
dūs ardēt. i. inter mīlīs: p̄o cōtra: vt in hostēs. i. cōtra hostēs. p̄ ad: vt in os dīcās.
i. ad os: p̄o p̄ter: vt in mōnūtū bēdū: i. p̄o mōnūtū: et aliqui sītē ad locū: i. locū
et ad p̄sonām et p̄sonā.

Sub notat ante supra prope in necnon per ad infra.

Compositūs super, nūc aufert, diminuit nūc.

**Sub sumit p̄o superiāt ter sumit subiecta relātū: p̄ infra: vt subiecta cāndī: p̄o
prope: vt deinde sub ipso ecce volat: p̄o inēt sub inēt nōplo: p̄o ante: vt sub luce:
p̄o p̄ter: vt sub noctē cura recūsat: aliqui sītē ad locū: vt p̄ter: vt sub ipso: aliqui i
locū: vt sub luce mālīgna: et in cōpositōne modo locātū vītū retinet: vt subdūm
modo dūmētūm: vt subiecto.**

Ista super signat de valde desuper atq;.

Insuper atq; super super est pro signat & vītra.

Csuperlūmūr p̄ de: vt multa sup p̄uāmō rogātūs: p̄ p̄ter: vt nīl sup ipso eo mai
nōc: i. insuper: vt ecce super mētē magna diomedēs ab vībe: p̄o desup: vt super
vīlo p̄spectant Troea: p̄ p̄petit: vt nec cū lingua super vīla p̄cītūs: p̄ vītū
vt super sīramāntēs: i. dīdos bībī: sātēs superē.

Ex ab e simūl a de sensu non variantur.

Sed varie fungantur enim tūc dīcītūs ab cūm.

**Vulgaria Roberti VVhitintoni Lich-
feldiensis Laureati, & de institu-
tione grāmaticulorū opus-
culū, libello suo de cō-
cinnitate grāmati-
ces accommo-
datū, &
in
quattuor partes digestum.**

Eiusdem distichon.
Quid frustra Inachidos quæris vesti-
gia lustris?
Non quæsita, viden: se ne reparta-
tulit?

**HUMILIABIT CALVM-
niatorem.**